ПОК ДОВЕРИЕ АД

Доклад за Дейността
Финансов Отчет
за годината, приключваща на
31 декември 2016
с доклад на независимия одитор

СЪДЪРЖАНИЕ **СТРАНИЦА**

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА	1-34
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ:	
ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	35
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	36
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	37
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	38
БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ	39-86
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР	

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

НА ПОК ДОВЕРИЕ АД И УПРАВЛЯВАНИТЕ ПЕНСИОННИ ФОНДОВЕ ПРЕЗ 2016 г.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

ПОК Доверие АД е дружество с дейност, свързана единствено с администрирането и управлението на пенсионни фондове по смисъла на Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Дружеството е учредено на 09.05.1994 г. като акционерно търговско дружество.

ПОК Доверие АД е вписано в регистъра за търговски дружества на Софийски градски съд по фирмено дело №9023/1994 г., том 210, стр. 124, парт. № 16625. Вписано е в Търговския регистър към Агенцията по вписванията на 11.02.2008 г. с ЕИК 831190986.

Към 31.12.2016 г. дружеството е със седалище, адрес на управление, телефон, телефакс, e-mail, Web-site, както следва:

- гр. София, Община Изгрев, ул. Тинтява 13Б, ПК 1113;
- тел: 02/937 50 11; факс: 02/937 50 15;
- E-mail: head@poc-doverie.bg; web: **www.poc-doverie.bg**

Към датата на финансовия отчет дружеството управлява следните пенсионни фондове:

- Доброволен пенсионен фонд (ДПФ) – регистриран на 3 ноември 2000 г.;
- Професионален пенсионен фонд (ППФ) – регистриран на 28 ноември 2000 г.;
- Универсален пенсионен фонд (УПФ) – регистриран на 13 февруари 2001 г.

Акционерен капитал

Към 31.12.2016 г. структурата на акционерния капитал е както следва:

Акционер	31.12.2016	
	Стойност на участие	% на съучастие
TBIH Financial Services Group N.V.*	13,892	92.58%
Грийн Ейкърс	897	5.98%
Конфедерация на независимите синдикати в България	152	1.01%
Синдикална федерация Металици	11	0.08%
Юробанк И ЕФ Джи България АД	2	0.01%
Български пощи	29	0.19%
Ф. Н. Синдикати на миньорите	5	0.03%
Н. Ф. Т. Химия и индустрия	5	0.04%
Н. С. Ф. на енергетиците	5	0.04%
ФНСОХП	5	0.03%
Съюз на транспортните синдикати в България	1	0.01%
Общо	**15,004**	**100.00%**

*Към 31.12.2016 г. TBIH Financial Services Group N.V. е собственост и под контрола на Виена Иншурънс Груп (ВИГ).

Допълнителна информация за Виена Иншурънс Груп може да се намери на интернет страницата www.vig.com или в консолидирания годишен доклад на ВИГ.

През изтеклата година Дружеството няма придобитите и прехвърлените собствени акции.

Дружеството не притежаваните собствени акции част от капитала му.

Възнагражденията, получени общо през годината от членовете на съветите на Дружеството са в размер на 1,377 хил.лева.

През изтеклата година членовете на съветите на Дружеството не са придобивали и прехвърляли акции и облигации на дружеството.

Дружеството няма изготвени правила за придобиване на акции и облигации на дружеството от членовете на съветите.

Дружеството не е сключвало договори по чл. 240б от Търговския закон с членовете на управителните и надзорните органи на Дружеството или свързани с тях лица.

Дружеството продължава да следва поставените цели и през текущата година. През календарната 2016 г., дейностите по управление и развитие на човешките ресурси бяха фокусирани към обезпечаването на годишните бизнес цели на Компанията с човешки ресурси в две направления, посредством нарастване на броя и респективно качеството на персонала в звената по продажби, използвайки комплексни подходи в дейностите по таргетиране и привличане на квалифицирани служители с висока степен на компетентност, както и повишаване компетенциите на настоящите служители чрез организирането на обучения с различна насоченост. Предстоящите сделки от съществено значение за дейността на Дружеството, не се предвиждат.

ПОК Доверие АД има двустепенна система на управление – Надзорен и Управителен съвет.

Надзорен съвет:
- Франц Фукс – Председател
- Герald Вебер
- Клаус Мюледер
- КНСБ, представлявана от Пламен Димитров - Председател

Управителен съвет:
- Даниела Петкова – Председател
- Георги Георгиев
- Лъчезар Райчев
- Васил Яначков
- Ангелинка Петрова
- Мирослав Маринов

Информация по отношение на участието на членовете на съветите в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаването на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети:

За господин Франц Фукс:

- Член на Управителния съвет на Vienna Insurance Group AG Wiener Versicherung Gruppe, Виена, Австрия

- Заместник-председател на Надзорния съвет на C-Quadrat Investment AG, Виена, Австрия
- Председател на Надзорния съвет на ПОК Доверие АД
- Член на Надзорния съвет на Kooperativa pojišťovna, a.s., VIG, ЧехияЧленна Надзорния съвет на Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., VIG, Чехия
- Член на Надзорния съвет на Pojišťovna České spořitelny, a.s., VIG, Чехия
- Председател на Надзорния съвет на Compensa Life VIG, Талин, Естония
- Председател на Надзорния съвет на Baltikums Vienna Insurance Group AAS Рига, Латвия
- Председател на Надзорния съвет на BTA Baltic Insurance Company AAS Рига, Латвия
- Председател на Надзорния съвет на Compensa Services Latvia, Рига, Латвия
- Председател на Надзорния съвет на Compensa Services Lithuania, Вилнюс, Литва
- Председател на Надзорния съвет на Compensa Vienna Insurance Group UADB, Вилнюс, Литва
- Председател на Надзорния съвет на Insurance Company Donaris VIG, Кишинев, Молдова
- Председател на Надзорния съвет на Spółdzielnia Vienna Insurance Group IT Polska, Варшава, Полша
- Председател на Надзорния съвет на Compensa Dystrybucja Sp.z.o.o. Варшава, Полша
- Председател на Надзорния съвет на Compensa TU na Życie S.A., Варшава, Полша
- Председател на Надзорния съвет на Compensa TU S.A., Варшава, Полша
- Председател на Надзорния съвет на Skandia Zycie TU S.A., Варшава, Полша
- Председател на Надзорния съвет на Polisa-Życie TU SA, Варшава, Полша
- Член на Надзорния съвет на Risk Consult Polska Sp. z o.o., Варшава, Полша
- Член на Надзорния съвет на Benefia Ubezpieczenia Sp. z o.o, Варшава, Полша
- Председател на Надзорния съвет на Capitol Sp. z o.o, Варшава, Полша
- Председател на Надзорния съвет на Spółdzielnia Usługowa VIG, Варшава, Полша
- Председател на Надзорния съвет на InterRisk TU S.A., Варшава, Полша
- Председател на Надзорния съвет на Vienna Insurance Group Polska Sp. z o.o, Варшава, Полша
- Заместник-председател на Надзорния съвет на BCR ASIGURARI DE VIATA VIG, Букурещ, Румъния
- Член на Надзорния съвет на OMNIASIG VIG, Букурещ, Румъния
- Заместник-председател на Надзорния съвет на Jupiter vul. Киев, Украйна
- Заместник-председател на Надзорния съвет на KNIAZHA Киев, Украйна
- Заместник-председател на Надзорния съвет на IC 'UIG' Киев, Украйна

За господин Герald Вебер:

Участва в управлението на следните дружества или кооперации като прокурист (търговски управител), управител или член на съвет:

- Управител на ''VIG Real Estate'' ООД (Австрия)
- Управител на ''VIG-CZ Real Estate'' ООД (Австрия)
- Прокурист на Vienna Insurance Group AG Wiener Versicherung Gruppe
- Прокурист на Wiener Städtische Wechselseitiger Versicherungsverein – Vermögensverwaltung – Vienna Insurance Group

За господин - Клаус Мюледер:

- Пенсионно осигурителна компания „Доверие" АД – член на НС
- Central Point Insurance IT-Solutions GmbH – Управител
- Wipplingstrasse 24-26 – Управител
- Vienne Insurance Group - Прокурист
- Не притежават повече от 25 на сто от капитала на друго дружество;

За госпожа Даниела Петкова:

- Съдружник в Свимар ООД

Господин Мирослав Маринов, госпожа Ангелинка Петрова, господин Георги Георгиев, господин Васил Яначков, и господин Лъчезар Райчев:

- Не участват в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници;
- Не притежават повече от 25 на сто от капитала на друго дружество;
- Не участват в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети.

През годината Дружеството не е сключвало сделки с членовете на съветите, както и със свързани с тях лица.

Общото събрание на акционерите на ПОК Доверие АД на 24 юни 2002 г. взе решение за вливане на Българско пенсионноосигурително дружество и управляваните от него фондове в Пенсионно осигурителна компания Доверие и управляваните от нея съответни пенсионни фондове. След осъществяване на необходимите процедури на 28 май 2003 г. Българско пенсионно осигурително дружество се вля в Пенсионно осигурителна компания Доверие.

Във връзка с вливането от 2003 г. основният капитал на ПОК Доверие АД е увеличен на 15,004 хил. лева, като новите 2,500,000 акции са поименни безналични. Акционерите на БПОД са получили 1 акция в ПОК Доверие АД за 1,8 притежавани акции в БПОД.

ФАКТОРИ, ОКАЗВАЩИ ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА ПОК ДОВЕРИЕ АД

Демографска среда – тенденциите в демографското развитие би следвало да оказват положително влияние върху развитието на допълнителното пенсионно осигуряване, тъй като макар и много бавно би следвало да се осъзнават големите ползи от реформата в пенсионната система, а от там и съществуването на частни пенсионно осигурителни дружества.

Икономическа среда – в миналото се характеризираше с ниски, но увеличаващи се доходи на населението, увеличен брой предприятия, които реализират печалба, недостатъчно висока събираемост на задължителните осигурителни вноски и значителен дял на сивата икономика. Чрез промените в данъчното и осигурителното законодателство се стимулира намаляване на сивата икономика и икономическия растеж. Разразилата се финансова криза в световен мащаб и ефектите от нея в реалния сектор оказаха своето най-съществено влияние върху икономиката на България едва след последното тримесечие на 2008 г., но можем да кажем, че през 2016 г. се наблюдава съживяване на икономиката.

Промените в икономическата среда, породени както от външни, така и от вътрешни фактори, влияят положително върху пенсионноосигурителния бизнес, особено на допълнителното доброволно пенсионно осигуряване.

Видимо икономическите показатели на държавата потвърждават възстановяване на икономиката – БВП се увеличава в реално изражение с 3,4%, през изминалата година отново станахме свидетели на дефлация от 0.8%, както и намаляваща безработица към края на 2016 г. в размер на 6,7.%.

Според резултатите от проведеното от Националния статистически институт наблюдение на работната сила през четвъртото тримесечие на 2016 г. икономически активното население в страната на възраст между 15 - 64 навършени години е 3 153,8 спрямо 3 258,9 хиляди през 2015 г. Коефициентът на икономическа активност за населението в същата възрастова група е 68.0% или с 1.2% пункта по-ниско в сравнение с четвъртото тримесечие на 2015 година.

В същото време, през четвъртото тримесечие на 2016 г. коефициентът на заетост на населението на 15 - 64 навършени години е 63.4% и е с 0.5 пункта по-висок в сравнение със същия период на 2015 година.

Политико-правна среда – добре изградена основа на законодателството, но развитието му през годините е непоследователно. Наличието на непълноти и противоречия в законовата и подзаконова нормативна уредба създават условия за различното й тълкуване и прилагане, което затруднява дейността на пенсионноосигурителните дружества, а противоречивите сигнали, излъчвани в публичното пространство от различни институции и политици затрудняват дългосрочната прогноза за развитието на осигурителния пазар. Липсва държавна политика за стимулиране на участието във фондове за допълнително пенсионно осигуряване за развитие на пенсионноосигурителните дружества чрез ефективно използване на средствата в управляваните от тях фондове, особено за целево развитие на инфраструктурата и ефективно усвояване на фондовете от ЕС.

За промяната в КСО

Извършените промени в нормативната уредба през 2006 г. оказаха съществено влияние върху дейността – в Кодекса за социално осигуряване (КСО) относно либерализация на инвестиционния режим и въвеждането на професионалните схеми, Наредба № 9 за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване (ФДПО), Наредба № 10 за изискванията към състава и структурата на собствения капитал на пенсионноосигурителните дружества, както и Наредба № 29 за минималното ниво на кредитните рейтинги на банките и за определяне на държавите, пазарите и индексите на регулираните пазари, и Наредба № 34 за условията за сключване на сделки за намаляване на инвестиционния риск.

В края на годината 2010 г. бяха приети изменения в КСО на база на които:

- Средствата по индивидуалните партиди, налични към 1 януари 2011 г. на жените, родени от 1 януари 1955 г. до 31 декември 1959 г. включително, и мъжете, родени от 1 януари 1952 г. до 31 декември 1959 г., включително които до 31 декември 2010 г. са осигурени в професионален пенсионен фонд, се прехвърлят във фонд "Пенсии" на държавното обществено осигуряване;
- Осигурителните вноски за ДЗПО в професионален пенсионен фонд за тези лица се внасят по банковите сметки на НАП за събиране на осигурителните вноски за ДЗПО в професионален пенсионен фонд и се превеждат от НАП във фонд „Пенсии" на държавното обществено осигуряване.

Независимо от последвалото решение на Конституционния Съд, с което измененията бяха обявени за противоконституционни, ефектът за ППФ Доверие от тази промяна през 2011 г. доведе до намаляване на спестяванията на около 14,500 осигурени лица с около 39 млн. лв.

Социокултурна среда - ниска осигурителна култура на населението, като лицата все още недостатъчно се интересуват от това къде са осигурени. Очаква се много бавно развитие и повишаване на културата в тази насока.

Конкурентна среда – 9 лицензирани пенсионноосигурителни дружества в страната:

ПОК ДОВЕРИЕ АД
ПОК СЪГЛАСИЕ АД
ПОК ДСК – РОДИНА АД
ПОД АЛИАНЦ – БЪЛГАРИЯ АД
ЕН ЕН ПОД
ПОАД ЦКБ – СИЛА
ПОД БЪДЕЩЕ АД
ПОД ТОПЛИНА АД
ПОИ АД

Всяко пенсионноосигурително дружество управлява по три пенсионни фонда - универсален, професионален и доброволен, като единствено ПОК ДСК-Родина е регистрирало и управлява допълнително и доброволен пенсионен фонд по професионални схеми.

По предварителни данни на КФН размерът на нетните активи във всички пенсионни фондове към края на 2016 г. е 10,757 млн. лв., в т.ч. нетни активи на пенсионните фондове, управлявани от ПОК Доверие АД - 2,786 млн. лв., което е 25.90% относителен дял (за 2015 – 26.54%).

През 2016 г. общите активи на пенсионните фондове са се увеличили с 15.22% в сравнение с 2015 г., като дори най-засегнатите от кризата активи в доброволните пенсионни фондове са нараснали средно с 8.74%. Независимо от отбелязания ръст, техният относителен дял в рамките на общите активи е намалял от 8.94% на 8.44%. След спада на активите през 2011 г. (9%) за първи път отчетен при професионалните фондове, през 2016 г. ръстът на активите достига 12.36%. Ефектът от 2011 г. бе директна последица от промяната в КСО, с която средствата по индивидуалните партиди, налични към 1 януари 2011 г. на жените, родени от 1 януари 1955 г. до 31 декември 1959 г. включително, и мъжете, родени от 1 януари 1952 г. до 31 декември 1959 г. включително, които до 31 декември 2010 г. са осигурени в професионален пенсионен фонд, бяха прехвърлени във фонд "Пенсии" на държавното обществено осигуряване (приблизително 100 млн. лева). Най-силен ръст бележат активите на Универсалните пенсионни фондове от 16.24% и относителният им дял спрямо общите активи достига 82.87% (спрямо 82,15% за 2015 г.).

	дек. 16 общо за пазара	**Относ ителен дял**	**дек.16 Доверие**	**Относ ителен дял**	**2016/ 2015 Общо**	**дек. 15 общо за пазара**	**Относ ителен дял**	**дек.15 Доверие**	**Относ ителен дял**
УПФ	8 960 465	82,87%	2 432 236	86,89%	16,24%	7 708 565	82,15%	2 151 949	86,33%
ППФ	939 143	8,69%	228 087	8,15%	12,36%	835 815	8,91%	209 428	8,40%
ДПФ	912 757	8,44%	138 859	4,96%	8,74%	839 359	8,94%	131 374	5,27%
Общо	**10 812 365**	**100%**	**2 799 182**	**100%**	**15,22%**	**9 383 739**	**100%**	**2 492 751**	**100%**

Увеличаването на относителния дял на активите на универсалните пенсионни фондове е съпътствано и с увеличение на активите на професионалните и доброволните пенсионни фондове в относително изражение.

По показателя процентно нарастване на управляваните активи, нарастването на фондовете, управлявани от Доверие е под средното за пазара, което основно се дължи на натрупванията през годините и достигнатата висока база за изчисление на допълнителния ефект.

Концентрацията на пазара намалява спрямо предходната година, но относително се запазва и дружествата Доверие и Алианц по показател управлявани активи държат общо около 49.19% (за 2015 г. - 49.80%) от пазара, а по показател брой осигурени лица 49.13% (за 2015 г. - 49.64 %).

ЦЕЛИ И ДЕЙНОСТ НА ПОК ДОВЕРИЕ АД И УПРАВЛЯВАНИТЕ ОТ КОМПАНИЯТА ФОНДОВЕ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ ПРЕЗ 2016 г.

Цели

През 2016 год. основните задачи пред компанията бяха:

- да запази броя на осигурените лица в управляваните от нея пенсионни фондове;
- да контролира и гарантира безусловността на продажбите в съответните пенсионни фондове;
- да установи трайно тенденцията на отчитане на печалба за разпределение, както и да стартира процеса по увеличаване на необходимите резерви;
- да постави основите на стратегически модел за високо качество за обслужване на клиенти и увеличаване на тяхната удовлетвореност;
- предвид високия си пазарен дял дружеството беше в по-неблагоприятна позиция в сравнение с конкурентите. Усилията на всички пенсионноосигурителни дружества бяха насочени към прехвърляне на осигурени лица от ФДПО, управлявани от ПОК Доверие АД във фондовете, управлявани от тях;

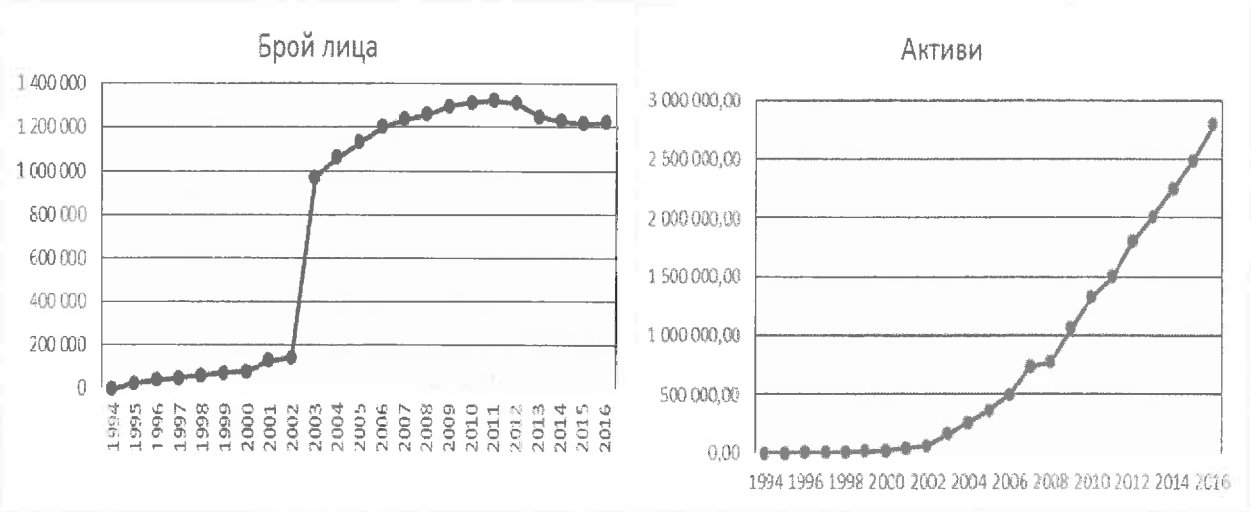

От приложените графики е видно, че въпреки трудната обстановка, ПОК Доверие АД и през 2016 г. продължи с възходящото си развитие и по двата основни показателя, с които се измерва дейността допълнително пенсионно осигуряване (брой осигурени лица и активи под управление).

С решение на Управителния съвет на компанията от края на 2008 г. бяха приети Етичен кодекс и Правила за лични сделки с финансови инструменти.

Етичният кодекс на ПОК Доверие АД определя политиката и принципите на компанията по отношение на нейните клиенти, служители, акционери, външни сътрудници, партньори и други субекти от външната среда. Основен принцип на Етичния кодекс е, че репутацията на Компанията и доверието в нея са част от най-важните предимства, с които разполага и тяхното опазване е сред нейните основни задачи.

За работещите в и за компанията Етичният кодекс е равен по сила с всички останали закони в страната и от тях се изисква в цялостната си дейност да зачитат етичните правила и стандарти, заложени в него, като тяхното нарушаване се третира като тежко нарушение, уронващо престижа и доброто име на фирмата.

Правилата за лични сделки с финансови инструменти на ПОК Доверие АД следват добрите практики в световен мащаб относно избягване на конфликт на интереси. Правилата предвиждат ясни и последователни процедури относно сключването и декларирането на сделки с финансови инструменти за всички служители и мениджъри на Компанията, както на лицата, взимащи

решение, така и всички с достъп до информация за сделките и портфейлите на управляваните пенсионни фондове.

I. Маркетинг

Обща информация за продажбите.

1. Основните видове продажби, които реализира търговската структура на ПОК Доверие АД са: Прехвърляне в УПФ, ППФ, ДПФ Доверие, Първоначален избор в УПФ и ППФ Доверие и Ново осигуряване в ДПФ Доверие с лични вноски, вноски от работодател или друг осигурител. Фокусът върху продажбите за 2016 г. бяха продажбите тип „Прехвърляне“ , като през годината се поощряваха допълнително и привличането на новоосигуряващи се лица в ДПФ Доверие

2. За 2016 г. компанията запазва темпа си на растеж в продажбите регистриран през последните няколко години като отбелязва 29.97% ръст и достига равнището от 62 264 бр. новопривлечени клиенти от които 54 425 бр. /ръст от 28.35% за година/ прехвърляния на индивидуални партиди от фондове управлявани от други пенсионно-осигурителни компании и 7 839 бр. /ръст от 42.50% за година/ привлечени новоосигуряващи се лица. Графиката по-долу представя развитието на продажбите за период от последните 5 години от която можем да направим извода че ПОК Доверие АД се намира в продължителен тренд на ръст на ръст на годишните продажби който се запазва и през 2016 г. като през същата година са постигнати рекордни стойности на продажби за последните 10 години.

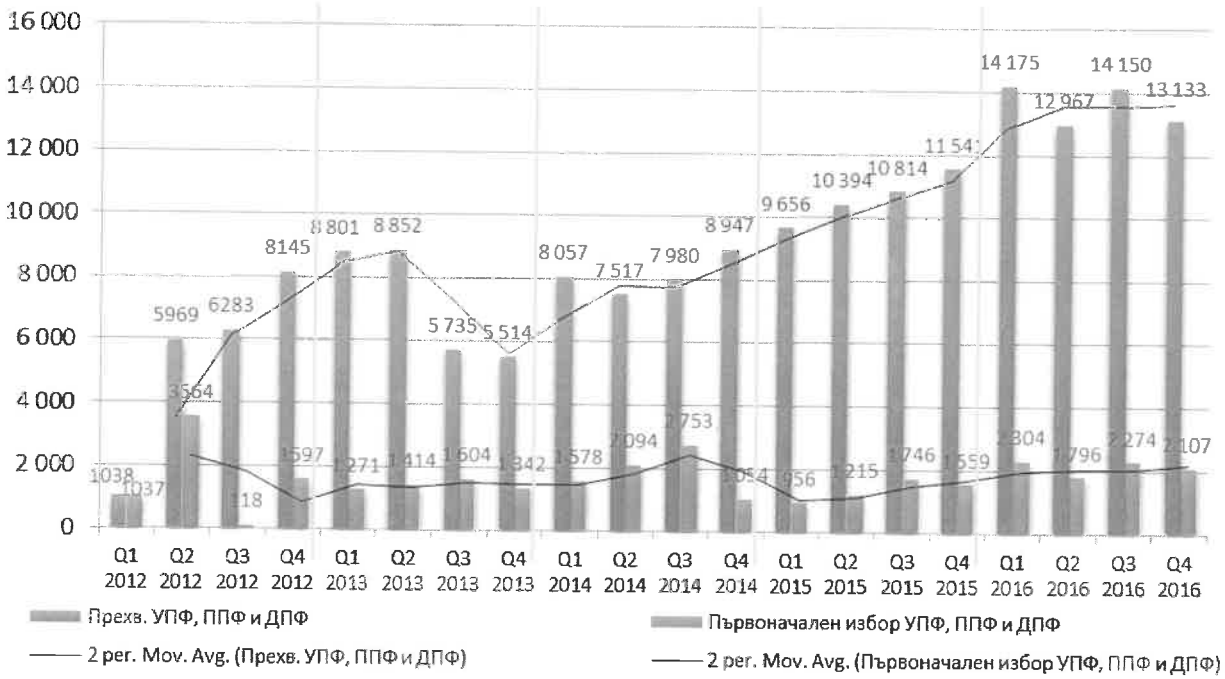

Данните за първоначален избор не са окончателни, а включват всички приети и чакащи потвърждение от НАП заявления за ново членство към края на всяко тримесечие

Пазарният дял на компанията към 31.12.2016 г. /данни от КФН/ по брой на осигурени лица възлиза на 26.75%, докато по размер на нетните активи на управляваните фондове възлиза на 25.90% с което ПОК Доверие запазва и утвърждава лидерската си роля в сферата на допълнителното пенсионно осигуряване на българският пазар. Пазарните дялове на отделните пенсионни фондове управлявани от компанията по брой на осигурените лица са съответно:

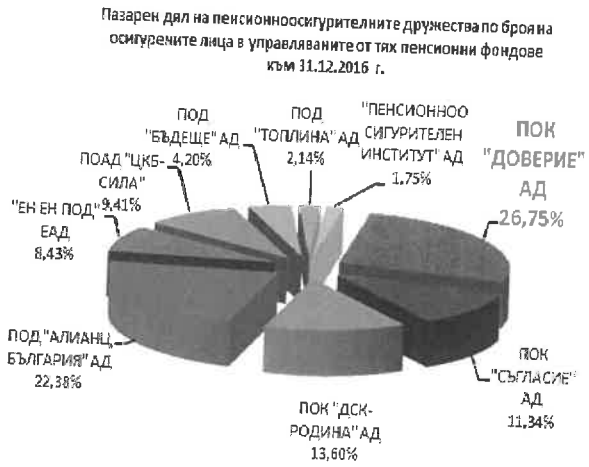

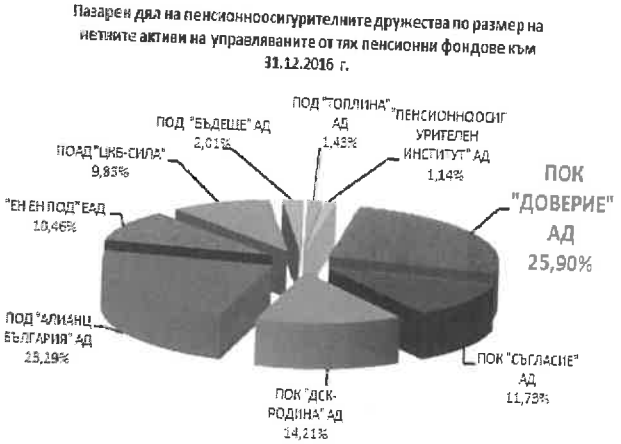

УПФ „ Доверие“
27.40% по брой на осигурените лица /1-во място на сред УПФ /
27.19% по размер на нетните активи /1-во място сред УПФ /

ППФ „ Доверие“
23.88% по брой на осигурените лица /1-во място на сред ППФ /
24.26% по размер на нетните активи /1-во място сред ППФ /

ДПФ „ Доверие“
24.61% по брой на осигурените лица /2-ро място на сред УПФ /
15.18% по размер на нетните активи /2-ро място сред УПФ /

Общият брой на осигурените лица във фондове управлявани от ПОК Доверие АД към 31.12.2016 г. /данни от КФН / възлиза на 1 196 455 лица, като се отбелязва ръст от 0.73% от м. Декември 2015 г.

Структурата на продажбите по брой на новопривлечени лица по отделни фондове е идентична за 2015 и 2016 г. като водещ дял продължават да заемат продажбите тип прехвърляне в УПФ Доверие, които са 50 981 бр. и съставляват 82% от общите продажби за 2016 г. Новите членове в УПФ Доверие за 2016 г. са 4523 бр. и съставляват 7% от общите продажби. От останалите продажби по значим относителен дял като брой имат прехвърлените лица в ППФ Доверие /2891 бр. или 5% от общите продажби/ и новоосигурените лица с лични и работодателски вноски в ДПФ Доверие /2948 бр. или 5% от общите продажби /

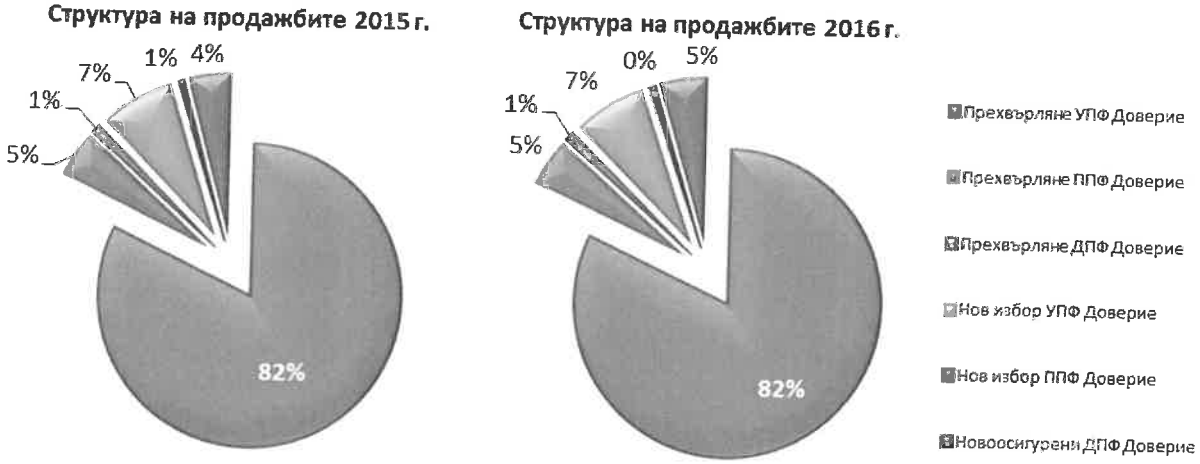

Общият размер на прехвърлените средства за 2016 г. е 87.67 млн. лв. като това формира ръст от 34% в сравнение с постигнатият резултат за 2015 г. когато общият размер на прехвърлените средства за цялата година е 65.65 млн. лв. За сравнение ръста на управляваните активи до дружествата за ДПО за периода от 31.12.2015 г. До 31.12.2016 г. възлиза на 15.20%, т.е ПОК Доверие привлича значително по-висок размер на средствата от естественият ръст на пазара. Значителен ръст на привлечените средства отбелязва УПФ Доверие /35.02%/ и ДПФ „Доверие" /43.20%/, докато при ППФ Доверие се отчита по-слаб ръст в размера на привлечените суми в размер на 19.40%.

Размер на прехвърлените средства	2014 г.	2015 г.	2016 г.
в УПФ Доверие	39 212 412 лв.	58 499 166 лв.	78 987 946 лв.
в ППФ Доверие	3 980 038 лв.	6 549 270 лв.	7 819 675 лв.
в ДПФ Доверие	610 049 лв.	601 320 лв.	861 109 лв.
ТОТАЛ	**43 802 499 лв.**	**65 649 756 лв.**	**87 668 730 лв.**

Търговската стратегия за продажби през 2016 год. беше насочена към привличането на повече лица, предимно в задължителните фондове, което се отрази на качеството на продажбите, а именно привличането на осигурени лица с по-високи натрупани средства по партидите им.
Средните суми на прехвърлените средства за едно осигурено лице има относително слабо повишение от нивата регистрирани през 2015 г. /5.2%/ за УПФ Доверие и спада незначително за ППФ Доверие / - 4.2%/ и по-значително за ДПФ Доверие / -9.6% / , което е силно негативен резултат предвид нарастващите средни размери на партидите за работещите лица в страната. Въпреки това поради значително по-голямата тежест в активите на УПФ Доверие средно прехвърлените партиди за 2016 г. за всички фондове нарастват с 4% в сравнение с 2015 г.

Среден размер на прехвърлените средства	2014 г.	2015 г.	2016 г.
в УПФ Доверие	1 280.74 лв.	1 472.20 лв.	1 549.36 лв.
в ППФ Доверие	2 557.87 лв.	2 822.96 лв.	2 704.83 лв.
в ДПФ Доверие	1 854.25 лв.	1 722.98 лв.	1 557.16 лв.
Средно за всички фондове:	**1 347.69 лв.**	**1 548.16 лв.**	**1 610.82 лв.**

В резултат на положените значителни усилия бяха постигнати отлични резултати в задържането на клиенти на компанията чрез подписване и заверяване на Искания за оттегляне на заявление за прекратяване на участие във пенсионните фондове управлявани от ПОК Доверие. Общо за годината бяха прекратени 3024 процедури за прехвърлени на средства, което е ръст от 43% в сравнение с 2015 г. и представлява най-високият резултат на търговската структура постиган някога от този вид търговска дейност.

3. Канали за продажби

Търговската структура на продажби в ПОК Доверие включва служители в две подразделения: Териториална структура продажби и Мобилна мрежа за продажби на пенсионноосигурителни продукти, които основно се различават според ресурсната си обезпеченост във връзка с дейността по продажби и териториалният обхват на работа с служителите.

Основният канал за продажби които използва търговската структура на ПОК Доверие са продажбите чрез осигурителни посредници, като компанията активно насърчава използването този канал, тъй като той осигурява висока производителност и по-широко териториално покритие на продажби в стратегически план за компанията. По-слабо застъпени са директните продажби от служители на компанията, като те са най-вече характерни за новоназначените такива до момента на изграждането на мрежа от активни осигурителни посредници.

През 2016 г. беше положено началото на разработването на някои нови иновативни канали за продажби на пенсионни продукти като например продажби чрез нестопански сдружения и организации с идеална цел, чрез каси за обслужване на клиенти и чрез търговски изложения. Тези канали предстои да бъдат развити и дообогатени през 2017 г. и в този смисъл ПОК Доверие АД ще продължи да бъде сред най-иновативните компании в разработването и налагането на нови подходи в продажбите на пенсионно-осигурителни продукти.

През 2016 г. беше разработена и въведена нова схема на възнаграждения за осигурителните посредници, която се базира на броя на привлечените на клиенти към фондовете на ПОК Доверие АД, като допълнително се предоставят бонуси на посредниците за прехвърлени суми по индивидуалните партиди определена сума. Съществено предимство на новата схема на възнаграждение бе възможността всеки един осигурителен посредник на компанията да получи яснота от самото начало какво възнаграждение би получил за съответен брой привлечени клиенти.

Новата схема за възнаграждение на осигурителните посредници помогна за несъществен ръст за 2016 г. в мрежата на активно работещите осигурителни посредници /т.е такива с реализирани продажби/ като достига размера на 3059 активни посредници /за 2015 г. са 3007 бр./, от които 1762 лица /1425 за 2015 г./ са нови посредници, с които са сключени договори през изминалата година. Прекратените договори на посредници се запазват на аналогично равнище както и през 2015 г., и възлизат отново на 155 бр. за цялата 2016 г. 70% от тези прекратени договори са на неактивни посредници без регистрирани продажби за годината. Споменатата нова схема за възнаграждения спомогна за съществено увеличаване в производителността на работещите посредници и отпадане на т.нар фиктивни посредници, чийто продажби възлизат на 1 до 3 броя привлечени лица за цяла година.

Общият размер на продажбите реализиран през осигурителните посредници на компанията възлиза на 95.71% /93% за 2015 г. /, съответно делът на директните продажби възлиза на 4.29% /7% за 2015 г. / от всички продажби реализирани през 2016 г.

ПОК „Доверие“ АД полага изключителни усилия по отношение на подготовката, обучението и информираността и знанието в сферата на пенсионното осигуряване на своите служители и осигурителни посредници. Чрез специалната секция във външният сайт всички осигурителни посредници получават достъп до богата информация относно промените в пенсионното осигуряване, обучителни материали за продажби, мотивационни програми, рекламни и презентационни материали за компанията, както и справки за техните собствени продажбени резултати и дължимите към тях комисионни възнаграждения.

През 2016 г. продължи работата по усъвършенстването и адаптирането към нуждите на продажбеният процес на действащата CRM система целта на която е правилното организиране, планиране и отчитане на дейността по продажби и създаването и развитието на бази от данни за съществуващи и потенциални клиенти на компанията, както и за работата на конкурентите в бранша. През годината бяха регистрирани 64 892 бр. продажбени активности, което прави ръст от 17.6% повече активности в сравнение с 2015 г. Най-съществен дял в продажбените активности имат срещите с потенциални клиенти или осигурителни посредници на компанията /53 323 бр. /, което представлява ръст от 20% в регистрираните продажбени активности в сравнение с 2015 г.. Тези данни ясно демонстрира целите компанията към налагането на по-висока интензивност в продажбените активности и повишение на резултатите от този вид дейност.

4. Нови проекти в търговската структура стартирани или реализирани през 2016 г.

Проект „Мобилни устройства“

ПОК Доверие има висока ангажираност към разширяване на знанията, уменията и способностите на своите служители по продажби. Следвайки своята водеща и иновативна роля в продажбата на пенсионно-осигурителни продукти и със стремеж да интензифицира процеса по продажби като осигури по-добра информационна и ресурсна обезпеченост в процеса на продажба ПОК Доверие стартира в края на 2015 г. нов проект за оборудване на всички свои служители в търговската структура с мобилни устройства /лаптопи и таблети /. Целта на този проект е всички служители ангажирани с продажбите да имат достъп до информационните ресурси на компанията от всяка точка и във всеки един момент. Проекта включваше закупуването, настройването и персонализирането на съответните мобилни устройства и адаптирането на използваната CRM система за планиране и отчитане на дейността по продажби, вътрешен сайт и други информационни ресурси към такива устройства.

През 2016 г. всички служители по продажби в компанията бяха оборудвани с таблет/за специалистите по продажби и ръководителите на териториални представителства/ или с мобилни компютри / за областните представители и служителите в мобилната мрежа за продажби/ с пълен или частичен достъп /отнася се само за таблетите/ до информационните ресурси на компанията от всяка точка на страната. Беше разработена и внедрена мобилна версия на използваната CRM система за проверка и отчитане на продажбите, чието развитие в посока пълна функционалност е планирано за 2017 г. чрез добавянето на модули за проверката, активирането и обслужването на осигурителните посредници и информация за въведените в информационната система на компанията входящи и изходящи заявления.

През следващите години се планират разработката на софтуерни материали, които да осигурят пълноценно използване на пълният капацитет от възможности на използваните в работният

процес технически устройства и които да осигурят повишаване в стандартите за продажба и обслужване на клиентите на компанията.

Разкриване на нови търговски офиси на ПОК Доверие

2016 г. беше интензивна година по отношение разширяване на клоновата мрежа на компанията. Представителните офиси на ПОК Доверие в страната нараснаха до 66 бр. като през годината бяха разкрити и заработиха 7 нови офиса на компанията в следните населени места:

София:
София 5 - Младост 4, Бизнес парк София 1, сграда 8, партер
София 6 - бул. "Генерал Скобелев" 35
София 7 – бул. „Черни връх“ 100, Търговски център „Paradise Center”, ет. 2, офис №2С.037
ММП - ул. "Йордан Йосифов" 4, Студентски град

Пловдив:
Пловдив 3 - бул. "Мария Луиза" 33

Бургас
Бургас 2 - ул. "Митрополит Симеон" 1

Асеновград
Териториално представителство - ул. "Марица" 3
Към всички нови офиси и представителства са назначени Експерти по обслужване на клиенти и служителите по продажби според щатното разписание на компанията.
Същевременно през годината бяха променени локациите на 5 търговски офиса/представителства с цел по-добро позициониране в съответните населени места и максимално удобство за клиентите:
София -офисът на областен офис София 1 се намира на бул. "Витоша" 137, партер
Пирдоп - ул. "Цар Освободител" 59, бл.10
Ловеч - ул. "Търговска" 21, "Барокови къщи", вх. Партер
Козлодуй /ул. ”Христо Ботев” 3
Смолян - офисът се намира на бул. "България" 84

Всички новооткрити офиси и представителства, както и тези с променени локации са обзаведени и брандирани в унисон с изискванията на новият корпоративен имидж на ПОК Доверие. Паралелно с тази дейност бяха подменени рекламните табели и материали на част от съществуващите офиси, които носят елементите на старият корпоративен имидж на компанията от периода преди придобиването й от VIG.

През 2016 г. беше открит първият офис на компанията с локация в голям и престижен търговски център в София / Paradise Centre/. Този офис е с работно време всеки делничен и почивен ден от 10.00 до 21.00 ч. Това осигури допълнителни възможности за клиентите на компанията в столицата да бъдат обслужвани в удобните за тях почивни дни през седмицата или в празнични такива.

Нови мотивационни схеми за служителите по продажби и осигурителните посредници
През 2016 г. бяха въведени, нови мотивационни схеми за служителите по продажби целящи да засилят екипната работа, както и синергията и взаимодействието между отделните служители в компанията работещи в един офис/звено. Те създадоха и здравословна конкурентна среда сред служителите на офисите и звената по продажби в компанията и амбиция за постигането на водещи резултати. Новите мотивационни програми поощриха високата производителност и активната работа с осигурителните посредници на компанията, като наградите от тях се изразяват в допълнителни ресурсни и емоционални придобивки за служителите във водещите търговски звена. Работещите мотивационни схеми успяха да насочат усилията на повечето служители в компанията за постигането на значително по-високи резултати, което оказа своят значим принос в постигането на значителен ръст в продажбите.

През изминалата година бяха разработени и въведени в действие две нови мотивационни програми за осигурителните посредници на компанията свързани с:

1. Обновяването на личните данни на клиентите на компанията и стимулиране им към подписване на анекс за получаване на годишните им извлечения от индивидуалните им партиди по електронен път.
2. **Програма за лоялност „Доверие“** чието предназначение е да осигури допълнителна помощ на структурата за продажби при набирането и привличането на нови осигурителни посредници, поддържането на мотивацията им за работа, насърчаване на производителността и систематичността в тяхната работа, както и задържането на най-работоспособните от тях.
3. **Програмата за лоялност „Доверие“** е дългосрочен проект посредством, който осигурителните посредници на компанията реализирайки пенсионните продукти на ПОК Доверие печелят бонус точки под формата на специална валута Доверие Monetti, които могат да бъдат реализирани срещу огромен набор от различни продукти и услуги от специализираният онлайн магазин. Въпреки че програмата е в сила едва от няколко месеца в нея се регистрираха и включиха определен брой осигурителни посредници, които ще се възползват от специалните предложения подготвени за тях.

Партньорски проекти и програми

Продажби на застрахователни продукти на Булстрад ВИГ
ПОК Доверие АД полага значителни усилия в посока създаването на условия при които клиентите на компанията да се чувстват привилегировани и специални. Това накара компанията да реализира един значим по мащабите си проект със сестринската си компания БУЛСТРАД ВИГ за реализация на застрахователните продукти на БУЛСТРАД при преференциални условия.

Бяха подготвени 4 специализирани атрактивни застрахователни продукта насочени към клиентите на ПОК Доверие целящи да получат допълнителна защита от различни видове рискове, както и да спестят средства при покупката на задължителните застрахователни продукти в страната.

Партньорска програма със SG Експресбанк

И през 2016 г. ПОК Доверие успешно беше продължена партньорската програма с една от най-авторитетните банкови институции в страната SG Експресбанк която се изразява в предлагане на банковите продукти на компанията на клиенти на ПОК Доверие като бяха подготвени различни атрактивни кредитни продукти с преференциални условия за клиентите на пенсионно-осигурителната компания. Обслужването на клиентите се осъществява чрез специализиран софтуер / портал/ чрез който се насочват клиентите на ПОК Доверие към клоновата мрежа на SG Експресбанк.

Програма „Активна грижа“

През 2016 г. продължава активното присъединяване на нови партньори по програмата „Активна грижа“ чрез която присъединените партньори на ПОК Доверие предлагат продуктите си и услугите си при преференциални условия за клиенти на компанията. Обектите в които се предлагат преференциални условия за клиенти на ПОК Доверие надхвърлят 900 бр. в цялата страна. Нови атрактивни предложния през годината които бяха включени са от търговци на детски играчки, оптични продукти, горива, финансови услуги, козметични услуги и посещението на културни мероприятия и много други.

II. Дирекция „Информационни технологии"

През 2016 г. Дирекция ИТ работи върху следните въпроси:

1. Информационна система – текущо поддържане и нови разработки.
2. Администриране на фондовете за ДПО.
3. Обслужване и подмяна на съществуващата техника.
4. Сигурност на информацията.
5. Стратегически задачи и проекти за следващата година.

През изтеклата година съставът на Дирекция ИТ е увеличен с един служител до 18 човека и в дирекцията няма текучество на персонал.

По отношение на задачите са извършени следните дейности:

1. През отчетния период бяха подготвени и извършени промени в информационните системи спрямо измененията на външната и вътрешната регулаторна рамка (възстановяване на членство в ДЗПО).

Внедрена е изцяло нова платформа за търговската ни структура базирана на мобилни устройства с достъп до CRM, Електронна поща и Интранет.

Увеличена беше мрежата от офиси и в момента се поддържат 64 локации с корпоративен VPN.

2. Всички постъпили заявления за възстановяване на средства във фондовете за ДПО и заявления по Наредба №3, бяха обработени от Дирекция ИТ качествено и в срок.

Текущо се сканират и индексират новопостъпилите документи в архива на Компанията.

Пенсиите на лицата с настъпило осигурително събитие се изплащат регулярно според правилника и не са възникнали проблеми в тази насока.

3. Чрез въведената система за регистрация на инциденти е събрана информация за всяка заявка получена от офисите в страната.

Регистрирани са общо 3592 (2232 за 2015г.) инцидента от териториалната структура, или средно по 299 инцидента на месец, със средно време за разрешаване 21 минути. 70% (76% за 2015) от инцидентите са свързани с работа с информационната система и CPM и по-точно грешно въведени заявления за промяна на участие или първоначален избор, а втората група се отнасят за грешки при изплащане на възнаграждения на осигурителни посредници. 15% от инцидентите са свързани с отстраняване на технически проблеми с компютри, принтери, мрежова свързаност, а 6% са регистрирани активности или дейности по СУСИ, като предимно това са заявки за нови потребители и прекратяване на права. При реакция на регистрирани инциденти за един час са коригирани 48% от заявките (50% за 2015, 48% за 2014, 46% за 2013 и 43% за 2012), до четири часа са отстранени 25%, в рамките на 1 работен ден са отстранени 15%, а останалите 12% инциденти са отстранени за два и повече работни дни.

Подменени бяха над 15 работни станции на служители с нови HP включени в активната директория.

Всички областни представители успешно работят с мобилни компютри, като са взети мерки за минимизиране рисковете от загуба на информация – блокиране инсталирането на софтуер, премахване на административни права, контрол на достъпа до интернет в и извън VPN, достъп до ресурси на компанията само през VPN и т.н.

Изградената система за работа с 90броя мобилни устройва Apple iPad е на изключително високо ниво на сигурност и пълен достъп до информационни ресурси навсякъде, където има 3G свързаност.

4. Сигурност на информацията и информационните системи.

През първата половина на 2016 беше подновен сертификационния цикъл за нови 3 години на ISO/IEC 27001:2013. Внедрената система за сигурност на информацията обхваща не само информационните системи, но и всички процеси свързани с работата с лични данни и обучението на служителите за начин на работа. Бяха проведени одити по одобрена годишна програма на извадков принцип на работни площадки на Компанията.

- **Технически средства за защита на информацията и системите.**
  На база препоръки от одитни доклади и тестове бяха подобрени и повишени мерките за сигурност и достъп до системите на Компанията. В изградения резервен център за резервиране на ключовите системи се репликират бази данни и приложения, управление на достъпи, всички архиви.
- **Политики и правила за управление на сигурността и дейностите в информационните технологии.**
  Внедрени са политиките в изпълнение на сертификацията по ISO27001 и са проведени обучения на всички служители на Компанията с цел осъзнаване и задълбочено познаване на основните принципи при работа с лични данни на клиенти и чувствителна информация.

5. В плановете за 2017 година има заложени няколко сериозни задачи.

Първият проект е за разширяване на възможностите и функционалностите на мобилния CRM с добавяне на агентски модул, изплащане на комисиони, информация за входящи и изходящи заявления, функционалности за генериране на репорти и др.

Вторият проект е свързан с изграждането на резервна свързаност във всеки областен офис и оглед гарантиране на непрекъсваемостта на бизнес процесите.

Важен проект за 2017 е обновяване на публичния уеб-сайт на компанията и увеличаване на предлаганите пасивни и активни услуги за клиенти на компанията (сключване на договори, заявления, анекси, промяна на лични данни, обслужване, справки), чрез модернизиране на платформата за достъп до персонална информация.

Необходимостта от актуална, лесно достъпна обработена информация, обуславя нуждата от внедряване на BI система, като Дирекция ИТ е подготвила тестова среда и примерни модели за демонстрация и предложение на ръководството с динамичен, гъвкав и изключително интуитивен софтуер.

III. СС „Вътрешен контрол" – 2016 г.

1. Пълни проверки на дейността на областните офиси и представителства по спазване на вътрешните и външни нормативни документи. Обхват – 56 проверки в 36 областни офиса, 1 регионален офис, 18 териториални представителства и 1 офис ММП.

2. Тематични проверки и мониторинг:

- Проверка по спазване изискванията на ЗЗЛД и дейността със ЗДЛД – 2 бр. (303 заявления).
- Проверки по спазване на вътрешните правила за подбор и назначаване на персонала – 68 бр.
- Проверки по спазване на вътрешните правила по програма „Пенсионен консултант" – текущо при проверки на териториалната структура и мобилната мрежа за продажби на Компанията.
- Проверка по спазване на реда и начина на обработка, съхранение и достъп до информация за сключени договори и анекси с осигурителни посредници – 2 бр. КП (176 договора).
- Контролни телефонни анкети на лицата, подали заявления за прехвърляне във ФДПО, управлявани от ПОК Доверие – ежеседмично (4 447 лица).
- Проверка по подготовката, изготвянето и изпращането на годишни извлечения на осигурените лица – 1 бр. КП (143 годишни извлечения, изпратени по поща и по имейл).
- Проверка по инвентаризация на складовата наличност и на ДМА в Централата – 1 бр..
- Проверки по инвентаризация на областните офиси, териториални представителства и регионален офис - текущо при проверки на териториалната структура и мобилната мрежа за продажби на Компанията.

- Проверки за регулярно и ефективно предоставяне и ползване на рекламни и канцеларски материали в областните офиси, териториални представителства и регионален офис - текущо при проверки на териториалната структура и мобилната мрежа за продажби на Компанията.
- Проверка по спазване на вътрешните правила за достъп и управление на информационните системи и ресурси на компанията – 2 бр.
- Проверки по спазване на разпорежданията, относно утвърдените мерки за подобряване събираемостта на осигурителните вноски по ДЗПО - текущо при проверки на териториалната структура и мобилната мрежа за продажби на Компанията.
- Проверка на отчетени продажби и искания за отказ на служителите в от териториалната структура и мобилната мрежа за продажби на Компанията – ежемесечно и тримесечно.
- Проверка – контрол по спазване на утвърдените лимити за мобилни телефони, стационарни телефони и транспорт – 50 бр.
- Проверка – контрол на изготвените надлимитни справки - 4 бр.
- Проверки по спазване на изискванията на ЗМИП и ЗМФТ – 2 бр.
- Проверки по организацията и координацията на информацията от проведени телефонни интервюта с осигурени лица във ФДПО, управлявани от ПОК Доверие АД – 4 бр. КП (407 осигурени лица).
- Проверки по спазване изискванията на Наредба № 3 на КФН за реда и начина на промяна на участие на осигурените лица – 4 бр. КП (4883 осигурени лица).
- Проверки по спазване изискванията на Наредба № 9 на КФН за начина и реда за оценка на активите и пасивите на ФДПО и на ПОК, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните осигурителни партиди – 2 бр.
- Проверки по спазване изискванията на Наредба № 10 на КФН за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на ПОК и управляваните от него ФДПО – 2 бр.
- Проверка по спазване изискванията на Наредба № 19 на КФН за реда за създаване на пенсионни резерви от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване – 2 бр.
- Проверки по спазване изискванията на Наредба № 29 на КФН за минималното ниво на кредитните рейтинги на банките и за определяне на държавите, регулираните пазари и индексите на регулираните пазари на ценни книжа – 1 бр.
- Проверки по спазване изискванията на Наредба № 34 на КФН за условията за сключване на сделки за намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на ФДПО и за изискванията и ограниченията към тези сделки – 2 бр. КП (12 договора).
- Проверки на инвестициите във финансови инструмени и други активи, тяхната законосъобразност и съответствие с вътрешните правила и политики - 2 бр. КП (36 сделки).
- Проверка по спазване на сроковете за уведомяване и подаване на данни към КФН, ежедневници и интернет страницата на Компанията – 1 бр.
- Проверка по спазване на Правилата за лични сделки с финансови инструменти – текущо.
- Проверки за допуснати грешки при определяне на нетната стойност на активите на ФДПО – 2 бр.
- Проверка на нетната стойност на активите и генерирания доход от инвестиции на ФДПО – ежедневно.
- Проверка по спазване на нормативните изисквания и вътрешните правила за възстановяване на суми и изплащане на пенсии от ФДПО – 1 бр.

- Проверка по спазване на вътрешните правила за отразяване на получени осигурителни вноски по индивидуални партиди на осигурени лица и размера на удържаните върху тях такси - ежедневно.
- Проверка на начислени и изплатени комисионни на осигурителни посредници – 2 бр., периодично.
- Проверка по спазване разпоредбите, регламентирани в "Политика за възнагражденията в ПОК Доверие АД" – 1 бр., периодично.
- Проверка на сигурността на информацията при работа с информационните системи на Компанията посредством предоставени мобилни устройства – 1 бр..
- Проверка по спазване на изискванията на КФН към рекламните и писмените материали на ФДПО и ПОК и информацията, публикувана на електронната страница – 60 бр.
- Проверка на счетоводната информация, периодичните и годишни финансови отчети за КФН и други официални и вътрешни справки и отчети – текущо/периодично – 42 бр.

3. Социологически изследвания и анализи:

- Анализ на работата по привличане на клиенти във ФДПО, управлявани от ПОК Доверие през 2016 г. – 4 бр. Обхват – всички граждани, регистрирали телефонни номера за връзка, подавали заявления за прехвърляне в Компанията и за ново членство през годината – 30 204 прехвърляне и 3 787 ново членство.
- Информираност на клиентите и причини за прехвърляне на средствата им в други пенсионноосигурителни дружества – 4 бр. Обхват – 4 551 граждани, регистрирали телефонни номера за връзка.
- Удовлетвореност на клиентите от качеството на обслужване от страна на служителите на ПОК Доверие – 2 бр. Обхват – 576 граждани, обслужени в офисите на Компанията и от служителите от Мобилната мрежа за продажби.
- Нагласи на осигурителните посредници за стабилно и ползотворно сътрудничество с Компанията – 1 бр. Обхват –207 граждани.
- Анализ за удовлетвореността на гражданите от качеството на обслужването им от кол центъра на Компанията – 1 бр. Обхват – 310 телефонни разговори с граждани.
- Удовлетвореност на служителите от качеството на услугите, предвидени в здравноосигурителния договор на Компанията – 1 бр. Обхват – 134 служители.
- Анализ на проблемите и въпросите на гражданите, постъпили чрез интернет страницата на Компанията – 1 бр. Обхват – 442 писма на граждани.
- Удовлетвореност на клиентите, използващи интернет страницата на Компанията, от качеството на обслужването им от служителите на ПОК Доверие – 1 бр. Обхват – 112 граждани.
- Резултати от пълните проверки в офисите на Компанията, осъществени от СС "Вътрешен контрол" през 2015 г. – 1 бр. Обхват – 49 проверки в 32 областни офиса, 1 регионален и 16 териториални представителства.
- Информации за резултати от проведени телефонни интервюта с клиенти, подавали заявления за прехвърляне в ПОК Доверие и за ново членство през 2016 г. – ежеседмично.

4. Проверки по сигнали:

- Сигнали, получени по надлежния ред – 6 бр.;

5. Други дейности и мониторинг:

- Контролно участие в процеса по промяна на участие на осигурени лица – 4 бр.
- Съдействие при изготвяне на Инструкция за техническите и организационни мерки

при обработването на лични данни – еднократно.
- Преглед на периодични отчети за управлението на риска – месечно / тримесечно.
- Поддържане на Списък по чл. 8, ал. 1, във връзка с чл. 3, ал. 1, т. 1, 2, 3 и чл. 3, ал. 2 от Правилата за лични сделки с финансови инструменти – периодично.
- Контрол и съхраняване на декларации за произход на средства по ЗМИП – текущо.
- Контрол на отчет за изпълнение на план-продажби и начислени плаващи надбавки за лимитирани разходи на териториална структура и мобилна мрежа за продажби – ежемесечно.
- Вътрешен одит по СУСИ в ОО и ТП – 9 бр.
- Вътрешен одит по СУСИ подготвителен – 2 бр.
- Вътрешен одит по СУСИ със сертифицираща организация в Мобилна мрежа за продажби – 1 бр.
- Вътрешен одит по СУСИ със сертифицираща организация в териториалната структура на Компанията – 1 бр.
- Поддържане и актуализация на списъка с информационни активи и процеси по СУСИ – 1 бр., текущо.
- Структуриране на информация за социологически проучвания – 13 бр.
- Разработване на контролна информационна система за мониторинг на активностите на служителите в CRM - текущо.
- Съпоставка на данни от информационните системи при изчисляване стойността на дяловете на ФДПО – ежедневно.
- Мониторинг на системата за IT – поддръжка – ежедневно.
- Мониторинг на имейл "Маркетинг" – ежедневно.
- Мониторинг на имейл "Администрация" – ежедневно.
- Преглед на получавани в Централата заявления за първоначално членство и промяна на участие, изпратени от териториалната структура и мобилната мрежа за продажби на Компанията – текущо.
- Поддържане на регистри с декларации за свързаност на служители и осигурителни посредници – текущо.
- Проверка на справки и поддържане на регистър за извършени плащания и разходи за материали от Направление „Финанси счетоводство и инвестиции“ и Отдел „Обща администрация“ – ежеседмично и ежемесечно.
- Преглед на публикуваните документи на вътрешен и външен сайт – текущо.
- Проверки на извлечения и отразените в тях данни – 3 бр., текущо.
- Поддържане на архив на информационната база на СС "Вътрешен контрол"– текущо.

През 2016 г. СС „Вътрешен контрол“ продължи дейността си по разширяване обхвата на извършваните тематични проверки, мониторинг и социологически изследвания с оглед по-детайлно обхващане на всички бизнес-процеси и повишаване ефективността на контролните механизми по отношение на дейността на Компанията.

IV. Контрол на приходите

1.Дейност по събиране на липсващи осигурителни вноски.
През отчетната 2016 г. продължи дейността по утвърдените „Мерки за повишаване на събираемостта на осигурителните вноски по ДЗПО", чрез текущо наблюдение и контрол на постъпленията на 28 000 осигурители, разпределени по региони, осъществявано на централно ниво от отдел „Контрол на приходите" и на регионално ниво от Експерти „Обслужване на клиенти"(ЕОК). Чрез ЕОК бе установен контакт с над 100 осигурители с цел информиране за непостъпили вноски.

Своевременно бяха проверявани постъпили запитвания от осигурени лица с искане за изясняване на причините за непревеждане на вноските, проверка на коректността на осигуряването и предприемане на действия за превод на липсващите вноски. В тази връзка са изпращани сигнали до НАП.

2.Корекции на лични данни и наблюдение на коректно постъпване на вноските по ДЗПО след корекциите.
През 2016 г. съгласувано с НАП бяха променени общо 179 броя ЕГН /респ. ЕНЧ/ и служебен номер на НАП/ на лица осигурени в ППФ Доверие и УПФ Доверие. Информацията за съответствие на нов и стар ЕГН е предоставена от НАП своевременно при персонализиране на преводите. Освен тези промени, още 17 лица сигнализираха за корекции на ЕГН или лични данни, като отделът е предприел съответните проверки и необходимите действия за корекции и/или обединяване на партиди.

3.Установяване на двойни вноски при изплащане на суми от фондове за ДЗПО
Продължи дейността по утвърдената процедура за установяване на дублирани вноски, при подготовката на разпореждания за изплащане на средства. Целта е прецизна проверка на всеки случай поотделно, уведомяване на НАП с оглед до датата на изплащане на средствата да бъдат извършени корекции от страна на осигурителя на дублираните и преведени дължимите вноски.

През 2016 г. по тази процедура са изпратени до НАП 128 броя искания за проверка на коректността на осигуряване. Сумата на дублираните вноски беше в размер на 4 003,89 лв.

4.Възстановяване на сторна по закрити партиди
Във връзка с извършваните от НАП прихващания на вноски на осигурени лица със закрити партиди, отделът подготвя искания до НАП за възстановяване на сторнираните суми по вече утвърдената вътрешна процедура. Периодично се извършва последващо следене на изпратените искания до НАП и при постъпване на поисканите суми, се информира дирекция „Информационни технологии" за покриване на задълженията от НАП.

През 2016 г. са изпратени 62 броя искания до НАП за 790 лица със закрити партиди с общ размер на исканията 4 489 лв., в резултат на което бяха възстановени на дружеството 4 189 лв. Сума в размер на 300 лв. не бе възстановена от НАП.

5.Възстановяване на прихващания по партидите на лицата по § 4 б ал.1
Относно въведената процедура за срочно установяване размера на прихванати от НАП суми за лицата по §4б, ал.1 от ПЗР на КСО и предприемане на съответни действия за възстановяването им от страна на НОИ, а при необходимост и от НАП, през 2016 г. бяха отправени 7 броя искания за възстановяване на суми в размер на 8 927 лв., в резултат на което бяха възстановени от НОИ 8 793 лв. Останалите не възстановени средства са поискани и впоследствие възстановени от НАП.
Предоставяне на информация във връзка с чл.128, ал.3 от ДОПК

Съгласно разпоредбата на чл.128, ал.3 от ДОПК исканията за недължимо платени суми за ДЗПО се разглеждат от НАП само до размера на наличните средства в индивидуалната партида на лицето в съответния пенсионен фонд. В тази връзка, след постъпили запитвания от НАП за размера на натрупаните средства в индивидуалната партида, бе изпратена информация за натрупаните средства по индивидуалните партиди за 13 лица.

6.Контрол по прехвърляне от / в други фондове

Служители от отдела продължават да осъществяват постоянен контрол на регистрираните заявления за прехвърляне във фондовете, управлявани от ПОК Доверие чрез установената процедура за ежедневно маркиране на регистрирани заявления, за които следва да се предприемат допълнителни действия – отстраняване на технически грешки в документа, събиране на придружаващи документи, или попълване на ново заявление. Информация за маркираните заявления се публикува ежедневно от отдела във вътрешния информационен сайт на Компанията - „Справка за нередовните заявления за прехвърляне" в УПФ и ППФ Доверие.

През 2016 г. бяха такива маркирани 4 931 броя заявления за прехвърляне, като за 64% от тях прехвърлянето продължи и завърши с прехвърляне на средства в УПФ Доверие и ППФ Доверие.
Отдел „Контрол на приходите" участва и в дейностите по приемане и предаване на заявления за прехвърляне, възражения, уведомления.

V. Правен отдел

През 2016 г. дейността на отдел „Правен" се развиваше в следните направления:

1. Нормативна уредба по допълнителното пенсионно осигуряване, като основната част от дейността е свързана с:
1.1. Участие в работни групи и обсъждания, изготвяне на предложения и становища по проекти на нормативни актове по допълнителното пенсионно осигуряване;
1.2. Разработване на становища и указания до териториалната структура на Компанията по прилагане на нормативната уредба по допълнителното пенсионно осигуряване.

2. Взаимоотношения с държавни органи и организации във връзка с:
2.1. Дейността им, касаеща нормативната уредба по допълнителното пенсионно осигуряване;
2.2. При и по повод одобрение и съгласуване на вътрешнонормативни документи на Компанията и на управляваните от нея фондове, в случаите, предвидени в нормативната уредба;
2.3. Изготвяне и/или съгласуване на отговори на въпроси и предоставяне на информация, свързани с дейността на Компанията и управляваните от нея фондове;
2.4. Изготвяне и/или съгласуване на въпроси до държавни органи и организации относно тълкуването и прилагането на нормативната уредба по допълнителното пенсионно осигуряване.

3. Участие в работни групи, обсъждания и заседания на комитетите към БАДДПО, и подпомагане на дейността на самата Асоциация.

4. Взаимодействие с външните организации и консултанти, които извършват правно обслужване на Компанията.

5. Вътрешнонормативни документи на ПОК Доверие АД, касаещи дейността на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване, включваща:
5.1. Разработване на проекти на нови и на предложения за изменение и допълнение на действащите;
1. 5.2.Изготвяне на становища по проекти и предложения, касаещи вътрешнонормативни документи, разработени от другите структурни звена на Компанията;

5.3. Правно обслужване, вкл. подготовка на материали и проекти на документи за заседанията на органите за управление на пенсионноосигурителното дружество, на попечителските и консултативния съвет и на общото събрание на работниците и служителите на Компанията.

Същевременно продължи дейността на отдела и в следните направления:

6.. Договорни взаимоотношения на Компанията и на управляваните от нея фондове, в т.ч:
6.1. Изготвяне на проекти на договори и съгласуване на такива проекти, свързани с дейността на Компанията;

1. 6.2. Изготвяне на проекти и съгласуване договорите, свързани с осигуряването дейността на фондовете за допълнителното пенсионно осигуряване, управлявани от ПОК Доверие АД, в частност договори свързани с придобиването, изграждането и управлението на инвестиционните имоти, собственост на фондовете.

7. Взаимодействие и подпомагане на дейността на другите структурни звена на Компанията, относно юридическите аспекти на тяхната работа, изразяваща се в даване на становища, мнения и предложения, и/или съгласуване на документи и материали, разработени от тези звена.

8. Въпроси, жалби и други документи от осигурени лица и от осигурители:
8.1.Изготвяне на отговори на въпроси и на жалби, свързани с нормативната уредба и вътрешнонормативните документи на Компанията;
8.2.Съгласуване на отговори на въпроси и на жалби, изготвени от другите структурни звена на Компанията;
8.3.Разглеждане на възраженията от осигурени лица в процедурата по промяна на участие и прехвърляне на средства от един в друг съответен фонд за допълнително пенсионно осигуряване.

VI. Корпоративни комуникации

1. Обща информация за Дирекция „Корпоративни комуникации"

През 2016 г. Дирекция „Корпоративни комуникации" разполага с ресурс от петима души: Директор „Корпоративни комуникации", Директор „Вътрешни комуникации", Главен специалист „Вътрешни комуникации", Специалист „Комуникационен център" и Експерт „Връзки с обществеността". Дейността на Дирекцията е фокусирана върху връзки с обществеността, корпоративна социална отговорност, вътрешни комуникации, реклама и протокол.

2. Извършвани през годината дейности

2.1. Връзки с обществеността:
2.1.1. Връзки с медиите:
- Изграждане на ефективни двустранни връзки с представителите на медиите, с цел качествено и навременно информационно обслужване за нуждите на Компанията;
- Подготовка на материали за медиите, вкл. закупуване на медийно време, открити писма, опровержения и др.;
- Координиране, редактиране и подготовка на интервюта и участия на представители на Компанията в медии;
- Изготвяне на медиен мониторинг и досиета от публикации по повод актуални въпроси, свързани с публичността на Компанията;
- Изготвяне на медиен мониторинг и досиета от публикации по повод промените в КСО, с акцент върху &51 от ЗИДКСО;
- Организация на пресконференция за разясняване на тиражираната в някои медии невярна информация относно доходността на средствата за ДПО и неистини за втория стълб като цяло;
- Публикуване на информация за стойността на дялове и промени в правилниците на фондовете, управлявани от ПОК Доверие и др.

2.2. Корпоративна социална отговорност и благотворителност:

- Работа по оценка, договаряне на конкретни параметри, позициониране и изпълнение на поетите към Компанията задължения от страна на бенефициентите по време на спонсорираните събития, като например: „Банка на годината“, Абитуриентски бал за деца в неравностойно положение, организиран от Президента на РБ, „Финансов форум: образование, кадри, растеж“, Финансов форум на Investor.bg, „Банкер на годината“ на в-к „Банкер“, Българската Коледа, фестивала „Златното око“, празничната украса в центъра на София, и др.;
- Организация на вътрешнофирмена дарителска кампания за набиране на средства за подпомагане на момиче, което само полага грижи за онкоболната си майка;
- Организация на благотворителен базар на мартеници за набиране на средства за деца с хронични заболявания;
- Организация на участието на всички собственици и наематели на Бизнес-център „Доверие“ в Европейския „Ден без асансьори“;
- Участие в инициативата "Полет с балон над Седемте рилски езера".

2.3. Интернет

2.3.1. Актуализация на външния сайт на Компанията. Координация на проекта за цялостната му преработка.

2.3.2. Управление на позиционирането на Компанията в социалните мрежи (Facebook, LinkedIn и др.).

2.4. Вътрешни комуникации:

2.4.1. Подготовка на писмени материали за нуждите на информационното обслужване на служителите в Компанията и протоколни събития, в това число:

- Съобщения до служителите във връзка с изпълнение и преизпълнение на плана за продажби;
- Съобщения във връзка с партньорския проект между ПОК Доверие и ЗАД „Булстрад“;
- Съобщения във връзка с партньорския проект между ПОК Доверие и „Сосиете Женерал Експресбанк“ и др.

2.4.2. Актуализация и поддръжка на вътрешния сайт.

2.4.3. Обслужване на основния комуникационен център на Компанията – мейла Head.

2.4.4. Организация на работни срещи със служителите и други фирмени събития, съвместно с Отдел „ОА“.

2.4.5. Регулярна дейност, съвместно с Дирекция „ИТ“, по повод ангажиментите на Компанията във връзка със стандарта ISO/IEC 27001/2013 (представител на Дирекцията осъществява функциите на Секретар на СИС). Подготовка и съдействие, съвместно с дирекция „ИТ“, за осъществяването на поредния надзорен одит за съответствие с изискванията на горепосочения стандарт.

2.4.6. Осъществяване, съвместно с Дирекция „ИТ“, на миграцията към нова, уеб-базирана версия на използваната в Компанията електронна система за документооборот.

2.4. Реклама

2.4.1 Изпълнение на задълженията на Дирекцията по Процедурата за поръчването, изработката, доставката, съхранението и разпределението на рекламни материали, съвместно с Отдел „ОА“.

2.5. Протокол

2.5.1. Изготвяне на писма, поздравителни адреси и картички, по повод на събития, свързани с партньори на Компанията, избор на протоколни подаръци и др.;

2.5.2. Изготвяне на поздравителни картички за рожден ден на служителите.

3. Документи

3.1. „Доклад за напредъка 2016“ – за Глобалния договор на ООН;
3.2. Ежемесечни медийни и тематични анализи.

VII. Човешки ресурси

Към датата на изготвяне на настоящия отчет Дирекция „Човешки ресурси” е съставена от трима служители: Директор „Човешки ресурси“, Ръководител сектор „Анализ на работната сила и работната заплата” и Експерт „Икономически анализ и планиране на човешките ресурси“.
През календарната 2016 г., дейностите по Управление и развитие на човешките ресурси бяха фокусирани към обезпечаването на годишните бизнес цели на Компанията с човешки ресурси в две направления, посредством нарастване на броя и респективно качеството на персонала в звената по продажби, използвайки комплексни подходи в дейностите по таргетиране и привличане на квалифицирани служители с висока степен на компетентност, както и повишаване компетенциите на настоящите служители чрез организирането на обучения с различна насоченост.

1. Работна сила

Към 31.12.2016 год. списъчният брой на персонала в Компанията е 314 човека, от които 16 в продължителен отпуск за отглеждане на дете. Средно списъчният брой на персонала за цялата 2016 г. е 298 души, от които в продължителен отпуск за отглеждане на дете са били 14 служители.

Средната възраст на служителите е 42 години, като до 30 години са 29 човека, от 30 до 40 години са 110 човека, от 40 до 50 години са 107 човека, а над 50 години са 68 служителя. С висше образование са 272 служителя, а 42 са със средно образование, като преобладават жените – 232, спрямо 82 мъже.
През календарната 2016 г. в Компанията са назначени на работа 109 души, а напуснали и освободени са 68 служителя.

Към 31.12.2016 г. числеността на персонала в звената по продажби възлиза на 172 души. Дейностите по обслужването на клиенти се осъществява от 70 експерти, консултанти и ръководители на териториални представителства, а във функционалните дирекции и отдели работят 88 служители.

2. Подбор и оценка на персонала

През 2016 г. се запазва високото ниво на подбора на персонал. Това се определя от утвърдените и адаптирани процедури за подбор, с които се прилагат най-добрите световни практики. При подбора, като подход, се прилага компетентностен модел, при който за всяка позиция първо се дефинират основните функции на длъжността, след което и ключовите компетенции и поведения необходими за успешното изпълнение на съответните функции и задължения. За анализ и оценка на дейностите по подбора на кадри се използват и резултатите от емпиричните изследвания на СС „Вътрешен контрол" за предизвикателствата при подбора, назначаването, адаптацията и удовлетвореността на служителите. На базата на тази комплексна информация се осъществява дейността по привличането на кадри, които в най-голяма степен притежават и демонстрират предварително дефинираните и търсени от компанията компетенции.

През календарната 2016 г. беше доразвито и съвместното сътрудничество с кариерните центрова на Русенски университет „Ангел Кънчев", Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий", Тракийски университет и Варненски университет, където представители на компанията осъществиха контакти и презентации пред студенти от различни специалности. В допълнение, през календарната 2016 г. с оглед осигуряване на още по-високо качество в дейностите по подбора на кадри от средно мениджърско и мениджърско ниво активно се включи, на проектен принцип, външна специализирана фирма за подбор на кадри, която осъществяваше първичния подбор и селекция на кандидати.

По традиция, интервютата провеждани с кандидати за вакантни позиции за всички нива в Компанията са полуструктурирани и се провеждат от предварително определени комисии в съответствие с утвърдената Процедура за подбор и назначаване на персонала в ПОК Доверие АД. Установяването на степента на съответствие на компетенциите и личните качества на кандидатите с необходимите за съответната позиция се осъществява също така посредством специализирани Профайл тестове, проверка на профилите на кандидатите в социални мрежи, както и препоръки от бивши работодатели. От кандидатите се изисква широк набор от документи включващ свидетелство за съдимост, медицинско свидетелство и удостоверение за водени досъдебни производства.

През отчетната година се проведоха 82 конкурса за подбор и наемане на персонал за вакантни позиции в Компанията. Общо постъпилите кандидатури са малко под 3000, като от тях, след подбор по документи, са определени кандидатите, с които са проведени близо 450 телефонни интервюта. Осъществени са присъствени интервюта с близо 300 кандидати.

През годината продължи да се прилага програмата за обратна връзка с кандидатите за работа, при която на всяко лице кандидатствало по обявени позиции се дава информация за етапа на неговата или нейната кандидатура, като отзивите от страна на кандидати за тази програма продължават да бъдат изключително положителни.

През годината продължи да се прилага програмата за обратна връзка със служители напуснали и/или освободени от Компанията, като всеки един попълва стандартен формуляр с набор от въпроси.

3. Обучение на персонала

Всички новоназначени служители преминават през специализирано индивидуално и/или групово въвеждащо обучение. По време на тези обучения се дават базисни знания за пенсионните продукти предлагани от Компанията и дейностите по основните направления на работа. През отчетната година дирекция „Човешки ресурси" организира 9 групови и 32 индивидуални обучения, в които взеха участие общо 109 служители. Преди стартиране на обученията служителите полагат тестове (входно ниво) за определяне степента на компетентност, последвани от финални тестове след приключването на обученията. На финала на всяко групово обучение участниците попълват формуляр за обратна връзка. На базата на информацията от формулярите за обратна връзка се изготвя анализ на ефективността на всяко едно обучение и до каква степен са постигнати предварително заложените цели на обучението.

В продължение на политика си за развитие и повишаване квалификацията на служителите, през 2016 г. ПОК „Доверие" продължи да съфинансира обучението във висши учебни заведения на свои служители. В допълнение, Компанията изцяло финансира обучителни курсове по английски език в специализиран езиков център за свои служители, давайки им възможност да повишат степента на владеене на езика независимо от моментното ниво на владеене.

4. Социална политика на Компанията към служителите

За високата мотивация и удовлетвореност на служителите в Компанията спомага и утвърдилата се социално отговорна политика. На всички служители преминали успешно срока за изпитване се осигурява Допълнително пенсионно осигуряване, Допълнително здравно застраховане, Застраховка „Живот", ваучери за храна и еднократни плащания при определени значими събития в живота на всеки човек.

Непрекъснато се подобряват условията за работа за персонала, чрез изпълнението на програмата за обезпечаване на здравословни и безопасни условия на труд. Спазват се всички изисквания на нормативната база. Обновява се и се модернизира използваното офис оборудване и офис техника. Всички офиси на Компанията отговарят на най-съвременните изисквания за екология, здраве и безопасност при работа.

VIII. Финанси, инвестиции и счетоводство

1. Провеждани инвестиционни политики през 2016 г.

Провежданите инвестиционни политики на ДПФ, ППФ и УПФ Доверие през 2016 г. се характеризираха преди всичко с промяна на разпределението на активи в портфейлите, посредством което да бъдат посрещнати възможно най-добре предизвикателствата на световната икономика и да бъдат защитени в максимална степен средствата на осигурените лица.
Важна съставна част при осъществяване на дейността по инвестиране на средствата на осигурените лица в компанията е спазването на етични правила и придържането към социално отговорна политика.
Принципите и забранените практики при инвестиране на средствата на ФДПО, управлявани от компанията са залегнали и са основна съставна част от Етичния кодекс на ПОК Доверие АД.

2. Анализ на пазара по географски региони

2.1. България

Взимайки предвид макроикономическата обстановка в България и състоянието на капиталовия пазар през 2016 г., ПОК Доверие АД предприе следните действия при управлението на инвестиционните портфейли на ДПФ Доверие, ППФ Доверие и УПФ Доверие:

- Увеличи експозицията към български държавен дълг поради разширяването на спредовете и увеличаващия се потенциал за реализация на капиталови печалби;
- Пълно закриване на инвестициите на ФДПО в акции на някои емитенти, търгувани на БФБ - София с нестабилно финансово състояние и незначителни перспективи за развитие, както и на емитенти с лошо корпоративно управление;
- Частично закриване на инвестициите на ФДПО в акции на някои емитенти, търгувани на БФБ - София;
- Извършване на ограничен брой покупки на акции на БФБ – София след задълбочен количествен и качествен анализ на финансовото състояние на емитента и перспективите му за развитие. Превес се даде на компаниите с прозрачно корпоративно управление;
- Поради влошаване на финансовото състояние на голяма част от българските компании се ограничиха инвестициите в корпоративен дълг;
- Поддържане на минимален дял на инвестициите в банкови депозити, като се дава предимство на банки с висок кредитен рейтинг, с малка вероятност за неговото бъдещо понижаване и стабилно финансово състояние на банката - майка, когато банката е собственост на чужда банка.

2.2. Чужбина

Отчитайки подобряващите се данни за макроикономическата среда в международен аспект, ПОК Доверие АД предприе следните действия при управлението на инвестиционните портфейли на ДПФ Доверие, ППФ Доверие и УПФ Доверие:

- Значително увеличи инвестициите в дялови инструменти чрез увеличаване на експозициите към някои капиталови пазари и по-конкретно към ЕС и САЩ;
- Откриване на инвестиции в чуждестранни корпоративни облигации с висок кредитен рейтинг и перспективи за капиталови печалби.
- Увеличаване на експозицията на фондовете към държавни ценни книжа от ЕС, САЩ и Латинска Америка и др.

3. Корпоративни облигации - преструктурирания

Невъзможността на емитентите да привлекат външно финансиране с цел рефинансиране на дълга към поемателите на облигационни емисии, а също и към кредитни институции. принуди повечето издатели на български корпоративни облигации да предприемат действия за преструктуриране на облигационните емисии във времето. В повечето случаи предложеното от облигационерите и емитентите преструктуриране беше съпроводено от промяна в параметри на емисиите, които да допринесат за сигурността на облигационерите с оглед нарастването на поетия от тях риск вследствие на преструктурирането. В тази връзка например по някои от емисиите бяха учредени допълнителни обезпечения, допълни се задължение за погасяване на главницата на части, както и допълнителни финансови коефициенти, които емитентите се задължават да спазват и др.

В качеството си на държатели на облигации на голяма част от емисиите корпоративни облигации, издадени от български емитенти ФДПО, управлявани от ПОК Доверие АД посредством дирекция ФСИ бяха активен участник в проведените общи събрания на облигационерите през годината, като в резултат на желанието на емитентите за преструктуриране на емисиите една част от тях беше предоговорена.

В портфейлите на управляваните фондове към 31.12.2016 г. има три облигационни емисии обявени в несъстоятелност и една облигационна емисия на един емитент със започнала процедура по обявяване в несъстоятелност. В тези конкретни случаи се търси удовлетворяване на вземанията на облигационерите чрез реализация на обезпеченията по емисиите.

4. Участие в ОСА и ОСО

През 2016 г. упълномощени представители на ПОК Доверие АД присъстваха и взеха активно участие в общо над 38 общи събрания на акционерите и общи събрания на облигационерите на български емитенти на ценни книжа. Това е резултат от продължаващото прилагане на приетата политика от дружеството за присъствие на всички общи събрания на акционерите и общи събрания на облигационерите на български емитенти, в чиито ценни книжа ПОК Доверие АД и управляваните от нея пенсионни фондове са инвестирали.

Чрез поставяне на актуални въпроси, предлагане на решения и последващо гласуване, на тези събрания представителите на ПОК Доверие АД защитиха интересите на компанията и на управляваните от нея пенсионни фондове. На ръководствата на отделните дружества бяха поставени и в последствие дискутирани въпроси, както за постигнатите резултати, така и за очакванията относно бъдещото развитие на управляваните от тях компании. На общите събрания на облигационерите, представителите на ПОК Доверие АД направиха редица предложения за гласуване, които имаха за цел намаляване на кредитния риск на емитентите и гарантиране на безпроблемно обслужване на техните дългове. Също така представителите гласуваха против всички предложения, които по някакъв начин биха накърнили интересите на осигурените лица чрез ПОК Доверие АД и управляваните от нея пенсионни фондове в качеството им на акционери или облигационери.

Участието на представители на ПОК Доверие АД в някои общи събрания имаше ключова роля за приемането на едно или друго решение, което от своя страна потвърждава необходимостта за активно участие във всяко едно от тях. В резултат на приетите решения на общите събрания редица емитенти започнаха да стават по-прозрачни и да подобряват прилаганите от тях корпоративни практики.

5. Кредитен рейтинг

На база сключен на 19.11.2008 г. договор между ПОК Доверие АД и Българска агенция за кредитен рейтинг АД през 2016 г. се извърши годишна актуализация на присъдения рейтинг на ПОК Доверие АД и управляваните от нея пенсионни фондове.

След приключване на периодичния мониторинг през 2016 г. БАКР запази дългосрочен кредитен рейтинг А- на ПОК Доверие АД и рейтинг A-pf на ДПФ Доверие, ППФ Доверие и УПФ Доверие, със стабилна перспективата. През 2010 г. за първи път от БАКР бе присъден и краткосрочен кредитен рейтинг А-1 на ПОК Доверие АД, който беше потвърден през 2016 г.

6. Управление на риска

Както и други сходни бизнеси, ПОК Доверие АД също е изложено на рискове, произтичащи от използването на финансови инструменти.

В обичайната си дейност Дружеството е изложено на следните рискове:

- Кредитен риск
- Пазарен риск, в т.ч. промяна в пазарната стойност или в паричния поток във връзка с промени в лихвените проценти
- Валутен риск
- Ликвиден риск
- Регулаторен риск

Управителният съвет има общото задължение за определяне на целите и политиките в областта на управление на риска в Дружеството, като са делегирани права за оперативно управление на процесите, така че да се осигури ефективно постигане на целите и следване на политиките в рамките на финансовата дейност. Общата цел и политиките са в посока на оптимизация на риска без ненужно да се достигне до намаляване на конкурентността и гъвкавостта на дружеството.

Кредитният риск е рискът от финансова загуба, ако насрещна страна по финансов инструмент не успее да изпълни договорен ангажимент. За Дружеството произтича основно от облигационната част на портфейла и паричните средства и депозитите. За нуждите на оценката Дружеството ползва външни източници на информация, основно международно признати агенции. Когато такава информация не е налична, се използва вътрешна оценка на кредитоспособността на емитента, която включва първоначално анализ на информацията в проспекта, а последващо след листването на борсата и на тримесечните финансови отчети.

Пазарният риск произтича от притежаваните от Дружеството лихвоносни, търгуеми и деноминирани в чужда валута финансови инструменти. Това е рискът от промяна на справедливата стойност или бъдещите парични потоци според промени в лихвените проценти, валутните курсове или други пазарни фактори. Рискът от промяна в лихвените проценти се формира основно от притежаваните в портфейла дългови ценни книжа с фиксиран купон. Управлението на риска се извършва чрез диверсификация между книжа с фиксиран и променлив купон. Дружеството анализира риска от промяна на лихвените проценти периодично. Прилага се симулационен анализ, като в резултат на анализа мениджмънтът счита, че реалистично възможен сценарий е промяна (увеличение) в лихвените проценти с 50 базисни пункта.

Дружеството няма дейности извън територията на Република България и както приходите, така и разходите са в местна валута. Независимо, че функционалната валута е български лев, Дружеството е изложено на риск от промяна на валутните курсове, произтичащ основно от финансови инструменти, деноминирани в други валути, освен лева и евро. За да се намали риска от евентуално неблагоприятно изменение в бъдеще на курса между евро и лев, преобладаващата част от инвестициите на Дружеството са деноминирани в евро. За управление на валутния риск се

използват форуърдни сделки, сключвани за период от две седмици до един месец и подновявани на датата на падежа с няколко банки на местния пазар.

Ликвиден риск възниква за Дружеството, ако то среща затруднения да изпълни свой финансов ангажимент изцяло и навреме. Политика на Дружеството е да се осигури по всяко време възможността наличните парични средства да са най-малко достатъчни да покрият задълженията, когато са дължими. За постигането на тази цел се поддържат наличности и еквиваленти в размер най-малко равен на изискванията за 30-45 дни.

Дружеството е обект на регулации, определени в КСО и в Наредби, издадени от КФН. Регулаторен риск възниква от възможността определени регулации и изисквания към инвестициите да бъдат променени, а сроковете за провеждане на дейността в съответствие с новите изисквания да са кратки.

Допълнително информация във връзка с управлението на риска и политиките, които Дружеството прилага можа да се намерят в Нота 28.

7. Взаимодействие с банка-попечител и инвестиционни посредници

Банка-попечител

През 2016 г. продължи успешното сътрудничество с банката попечител във връзка с неудържане при източника и/или последващо възстановяване на данъци от чуждестранни емитенти предвид приложимите спогодби за избягване на двойно данъчно облагане между Република България и съответната държава и данъчната нормативна уредба на съответната държава по отношение на доходи, получени от неместни за държавата лица. Във връзка с предходното от страна на банката бе извършена цялостна оптимизация на администрирането на чуждестранния регистър ценни книжа по отношение на финансовите инструменти, притежавани от ФДПО.

През годината продължи работата на база сключените през 2010 г. допълнителни споразумения към договорите за попечителски услуги, предлагащи съпоставимо атрактивни условия по отношение на размера на таксите във връзка с трансферите на ценни книжа и поддържането на регистри на финансови инструменти, издадени от емитенти, регистрирани извън Република България спрямо другите банки осъществяващи попечителски услуги в страната.

8. Актуализация и поддръжка на секции във външния сайт на компанията

През годината Дирекция „ФСИ" участва активно в разработването на предложения за допълнения и изменения във външния сайт на компанията, както и в ежедневната и ежемесечна актуализация на информацията в него. Поддържаните от Дирекцията раздели са: инвестиционна политика, портфейли, анализ, резултати и други.

9. Други

В първото полугодие на 2016 г. компанията успешно премина и през проверка на КФН. По време проверката бяха извършени само констатации и препоръки по определени технически елементи на осигурителната дейност.

ПОК Доверие АД завършва отчетния период с реализирана печалба за годината преди данъчно облагане в размер на 19,132 хил. лв. Реализираният за 2016 г. размер на печалбата е сходен с този за 2015 г., но по-висок, с което беше изпълнена една от главните цели за дейността през годината.

10.Финансови показатели

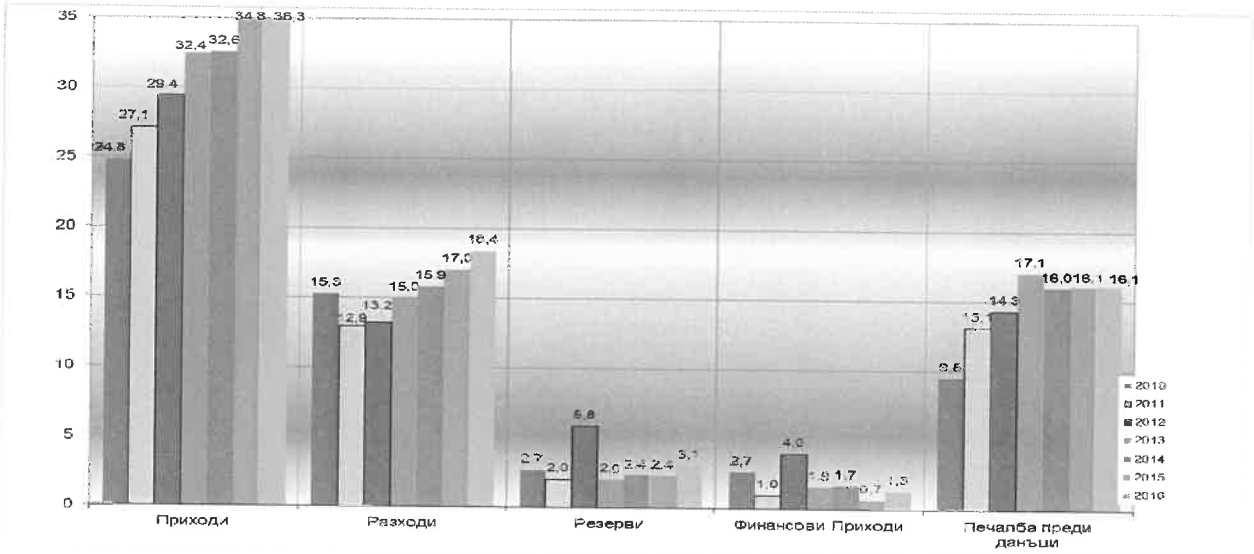

Горепосочената графика отразява увеличаване на приходите с 1,5% спрямо 2015, увеличение на разходите с 1,4%, заделените резерви се увеличават с 0,7% спрямо 2015 г и увеличение на приходи от инвестиции с 0,6% спрямо 2015 общо водещи до запазване на печалбата спрямо 2015.

Предвид спецификата на дейността и регулациите, обичайните показатели, използвани от другите търговски дружества са неприложими (задлъжнялост, автономност) или не дават допълнителна информация. Дружеството счита за основни и приложими измерителите за адекватността на капитала и ликвидността, като към 31.12.2016 г. са както следва:

Изисквания към капитала	2016	2015	минимум
Адекватност	7.99	7.57	0.5
Ликвидност	9.00	8.02	1.0

При изготвянето на настоящия доклад са използвани данни от:

Финансовия отчет за 2016 г.;

Отчет за реализираната доходност в управляваните пенсионни фондове;

КФН - Статистика и анализ на осигурителния пазар (предварителни данни) 2016 г.;

Статистика на БНБ, НОИ, НСИ, Национална Агенция по заетостта.

20 март 2017 г., София

Мирослав Маринов
Изпълнителен директор

Даниела Петкова
Председател на Управителния съвет

ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД
за годината, приключваща на 31 декември

	Бел.	2016 BGN'000	2015 BGN'000
Приходи от такси и удръжки			
- Доброволен пенсионен фонд		996	524
- Професионален пенсионен фонд		2,849	2,838
- Универсален пенсионен фонд		32,445	31,468
Общо приходи от такси и удръжки	8	36,290	34,830
Оперативни разходи за управление на пенсионните фондове			
Разходи за персонала	9	(9,005)	(9,042)
Други оперативни разходи	10	(9,408)	(8,005)
Общо оперативни разходи		(18,413)	(17,047)
Резултат от управлението на пенсионните фондове		17,877	17,783
Изменение на пенсионни резерви		(89)	(15)
Финансови приходи	11	4,438	4,515
Финансови разходи	12	(3,094)	(3,832)
Печалба преди данъци		19,132	18,451
Разходи за данъци	23	(1,625)	(1,620)
Печалба за периода		17,507	16,831
Друг всеобхватен доход за периода		-	-
Общо всеобхватен доход за периода		**17,507**	**16,831**

Бележки от 1 до 29 са неразделна част от финансовия отчет.

Съставител	Изпълнителен директор	Председател на УС
Иванка Лазарова	Мирослав Маринов	Даниела Петкова

Съгласно доклад на независимия одитор:
"КПМГ България" ООД

Добрина Калоянова
Управител

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 045 КПМГ БЪЛГАРИЯ ООД

Цветелинка Колева
Регистриран одитор

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

	Бел.	31.12.2016 BGN'000	31.12.2015 BGN'000
АКТИВИ			
Парични средства и еквиваленти	13	16,795	18,253
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата	14	46,812	40,978
Вземания от пенсионните фондове	15	2,260	1,727
Имоти, машини и оборудване	17	6,678	6,919
Нематериални активи	18	405	359
Други активи	16	786	642
Отсрочен данъчен актив	23	141	110
ОБЩО АКТИВИ		**73,877**	**68,988**
ПАСИВИ			
Задължения към свързани лица	24	309	276
Други задължения	19	1,753	2,074
Задължения за корпоративен данък	19	56	142
Задължения за планове с дефинирани доходи	21	167	184
Пенсионни резерви	20	1,531	1,440
ОБЩО ПАСИВИ		3,816	4,116
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Регистриран капитал	22,1	15,004	15,004
Резерви за гарантиране на минимална доходност	20	29,480	26,483
Резерви	22,2	1,562	1,562
Печалби и загуби		24,015	21,823
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ		70,061	64,872
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		**73,877**	**68,988**

Бележки от 1 до 29 са неразделна част от финансовия отчет.

Съставител
Иванка Лазарова

Изпълнителен директор
Мирослав Маринов

Председател на УС
Даниела Петкова

Съгласно доклад на независимия одитор:
"КПМГ България" ООД

Добрина Калоянова
Управител

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 045 КПМГ БЪЛГАРИЯ ООД

Цветелинка Колева
Регистриран одитор

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ за годината, приключваща на 31 декември

	Бел.	2016 /BGN'000/ Постъпления	Плащания		2015 /BGN'000/ Постъпления	Плащания	
Парични потоци от оперативна дейност							
Парични потоци от/към ПФ		35,977	219		35,606	738	
Парични потоци, свързани с търговски контрагенти		158	6,449		209	6,014	
Парични потоци, свързани с трудови възнаграждения		2	8,320		-	8,446	
Парични потоци, свързани с комисионни на осигурителни посредници		4	1,992		3	1,314	
Парични потоци, свързани с банкови такси и комисионни		-	955		-	858	
Парични потоци от операции с чуждестранна валута		3	3		7	6	
Платени и възстановени данъци върху печалбата		-	1,742		-	1,585	
Плащания при разпределения на печалби		-	12,311		-	12,236	
Други парични потоци от основна дейност		6	619		10	511	
Всичко парични потоци от оперативна дейност		36,150	32,610		35,835	31,708	
Парични потоци от инвестиционна дейност							
Парични потоци, свързани с нетекущи материални и нематериални активи		0	692		-	292	
Парични потоци, свързани с текущи финансови активи		1,272	6,913		5,227	4,254	
Парични потоци, свързани с лихви, комисионни, дивиденти и други		1,336	1		1,549	-	
Парични потоци от операции с чуждестранна валута		-	-		-	-	
Всичко парични потоци от инвестиционна дейност		2,608	7,606		6,776	4,546	
Изменение на паричните средства през периода		**38,758**	**40,216**	**(1,458)**	**42,611**	**36,254**	**6,357**
Парични средства в началото на периода	13			18,253			11,896
Парични средства в края на периода	13			16,795			18,253

Бележки от 1 до 29 са неразделна част от финансовия отчет.

Съставител
Иванка Лазарова

Изпълнителен директор
Мирослав Маринов

Председател на УС
Даниела Петкова

Съгласно независим одиторски доклад:
"КПМГ България" ООД

Добрина Калоянова
Управител

Цветелинка Колева
Регистриран одитор

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ

	Основен капитал	Резерви	Печалби и загуби	Резерви за гарантиране на минимална доходност	Общо
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Към 1 януари 2015	15,004	1,562	19,557	24,146	60,269
Всеобхватен доход за периода					
Текуща печалба	-	-	16,831	-	16,831
Друг всеобхватен доход за периода					
Друг всеобхватен доход за периода	-	-	-	-	-
Общо всеобхватен доход за периода	-	-	16,831	-	16,831
Сделки с акционери отчетени в собствения капитал					
Дивиденти	-	-	(12,228)	-	(12,228)
Общо сделки с акционери	-	-	(12,228)	-	(12,228)
Увеличение на резерви за гарантиране на минимална доходност	-	-	(2,337)	2,337	-
Към 31 декември 2015	**15,004**	**1,562**	**21,823**	**26,483**	**64,872**
Всеобхватен доход за периода					
Текуща печалба	-	-	17,507	-	17,507
Друг всеобхватен доход за периода					
Друг всеобхватен доход за периода	-	-	-	-	-
Общо всеобхватен доход за периода	-	-	17,507	-	17,507
Сделки с акционери отчетени в собствения капитал					
Дивиденти	-	-	(12,318)	-	(12,318)
Общо сделки с акционери	-	-	(12,318)	-	(12,318)
Увеличение на резерви за гарантиране на минимална доходност	-	-	(2,997)	2,997	-
Към 31 декември 2016	**15,004**	**1,562**	**24,015**	**29,480**	**70,061**

Приложения от 1 до 29 са неразделна част от финансовия отчет.

Съставител — Иванка Лазарова

Изпълнителен директор — Мирослав Маринов

Председател на УС — Даниела Петкова

Съгласно независим одиторски доклад:
"КПМГ България" ООД

Добрина Калоянова
Управител

Цветелинка Колева
Регистриран одитор

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

1 Корпоративна информация

ПОК Доверие АД (Дружеството) е акционерно дружество, регистрирано на 09 май 1994 година в град София. Дружеството е вписано в Търговския регистър при Агенция по вписванията с ЕИК 831190986.

Адресът на управление е София, Община Изгрев, ул. Тинтява № 13Б.

Основната дейност на дружеството е свързана с администрирането и управлението на пенсионни фондове по смисъла на Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Към датата на финансовите отчети дружеството управлява следните пенсионни фондове:
- Доброволен пенсионен фонд (ДПФ) – регистриран на 3 ноември 2000 г.;
- Професионален пенсионен фонд (ППФ) – регистриран на 28 ноември 2000 г.;
- Универсален пенсионен фонд (УПФ) – регистриран на 13 февруари 2001 г.

Основният капитал на ПОК Доверие АД е в размер на 15,004 хиляди лева.

2 Нормативна уредба

Пенсионноосигурителните дружества са акционерни дружества, регистрирани по Търговския закон с минимално изискуем капитал от 5 милиона лева и се лицензират с единствена дейност управление на пенсионни фондове. Дейността на дружеството и управляваните от него пенсионни фондове се регулира от Кодекса за социално осигуряване и съответните поднормативни актове и съответно се контролира от Комисията за финансов надзор.

Във връзка с приетата Наредба №3/24.09.2003 г. на КФН за реда и начина за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигурено лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, през 2016 бяха извършени четири пъти прехвърляния на средства към допълнителни задължителни пенсионни фондове, управлявани от други ПОД.

Съгласно изискванията на КСО и Наредба №9/19.11.2003 година за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионно осигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партиди (Наредба 9), издадена от председателя на Комисията за финансов надзор (КФН), от 1 юли 2004 година се въведе отчитане на средствата на осигурените лица едновременно в лева и в брой дялове. Дружествата следва ежедневно да определят броя дялове във всеки фонд поотделно, както и стойността на нетните им активи, а като резултативна величина и цената на един дял. Стойността на дяловете се определя ежедневно до 18:00 часа и се обявява във всеки офис на дружеството, както и в Интернет страницата му. С Наредба 9 се въведоха правила за единна оценка на финансовите активи по справедлива стойност, с което допълнително се увеличи възможността за сравнение на инвестиционните резултати на фондовете.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

2.Нормативна уредба (продължение)

Съществени промени в рамката на инвестиционния режим на пенсионните фондове бяха приети с измененията в КСО с ДВ 17/24.02.2006 г., като част от тях влязоха в сила след присъединяването на Република България към ЕС.

Основните промени са следните:
- Отпадането на изискването за минимален размер на инвестициите в ДЦК;
- Приравняването на третирането на издадените в Република България ценни книжа с тези от ЕС;
- Допълнително либерализиране на инвестиционния режим на пенсионните фондове с увеличаване на размерите на ограниченията към различните класове разрешени активи.

Ръководството оценява положително извършените промени с оглед разширяване на възможностите за диверсификация на портфейлите на пенсионните фондове и възможностите за по-гъвкаво управление на рисковете.

3. База за изготвяне

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския Съюз (ЕС). Отчетът е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК Доверие АД на 20 март 2017 г.

4.База за измерване

Този финансов отчет е изготвен на базата на историческата стойност, с изключение на следните позиции, които се измерват по алтернативна база към всяка отчетна дата:

Позиции	База за измерване
Не-деривативни финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата	Справедлива стойност
Задължението по плана за дефинирани доходи	Настояща стойност на задължението за дефинирани доходи

5.Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в Български лева (BGN), която е функционалната валута на Дружеството. Всички суми са закръглени до хиляда, освен когато е посочено друго.

6.Използване на приблизителни оценки и преценки

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към края на отчетния период, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Действителните резултати могат да се различават от тези предположения.

Оценките и предположенията се преглеждат текущо. Преразглеждането на приблизителните оценки се признава проспективно.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

6.Използване на приблизителни оценки и преценки (продължение)
Несигурност в допусканията и оценките

Оценка на справедливата стойност
Дружеството притежава финансови инструменти, които се оценяват и оповестяват по справедлива стойност (бел. 28). Входящите данни за определяне на справедливата стойност, използвани при методите за оценка, се категоризират в различни нива, според това, доколко са наблюдаеми:

- Ниво 1: котирани цени (некоригирани) на активни пазари за сходни активи или пасиви.
- Ниво 2: Входящи данни различни от котирани цени, включени в Ниво 1, които, пряко (т.е. като цени) или косвено (т.е. получени от цени), са достъпни за наблюдаване за актива или пасива.
- Ниво 3: Входящи данни за актива или пасива, които не са базирани на наблюдаеми пазарни данни (ненаблюдаеми входящи данни).

Класифицирането на отделна позиция съгласно горепосочените нива се базира на най-ниското ниво на използваните входящи данни, което има значителен ефект върху определянето на справедливата стойност. Преминаването на позиции от едно ниво в друго се признава в периода на възникване.

7. Значими счетоводни политики

7.1. Действащо предприятие

Финансовият отчет е изготвен на принципа на действащо предприятие.

7.2. Имоти, машини и оборудване

(i) Признаване и оценка

Първоначално признаване

Имотите, машините и оборудването се записват по цена на придобиване, която включва покупната цена и всички преки разходи.

(ii) Представяне и оценка

Имотите, машините и оборудването се представят по цена на придобиване, намалена с начислената амортизация.

(iii) Амортизация

Имотите, съоръженията и оборудването се амортизират по линейния метод. Прилагат се амортизационни норми, определени на базата на следните срокове на полезен живот по групи активи:

Описание	2016 г. Години	2015 г. Години
Сгради	25	25
Автомобили	5	5
Офис обзавеждане	4	4
Машини и съоръжения	5 до 10	5 до 10
Други	6.5-7	6.5-7

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.2. Имоти, машини и оборудване (продължение)

Амортизация на активи, включително и на активи, придобити по стопански начин, се начислява от момента, в който тези активи са готови за ползване.
Начисляването на разходи за амортизация за данъчни цели започва от началото на месеца на придобиване на амортизируемия актив.

7.3. Нематериални активи

(i) Признаване и оценка

Нематериални активи, придобити от Дружеството, имащи определен полезен живот, са представени по цена на придобиване, намалена с натрупана амортизация и загуби от обезценки.

(ii) Последващи разходи

Последващи разходи се капитализират само когато увеличават бъдещата икономическа полза от специфичния актив, за който се отнасят. Всички останали разходи, включително разходи за вътрешно генерирани репутация и търговски марки, се признават като разход в момента на тяхното възникване.

(iii) Амортизация

Амортизацията се изчислява така, че да се изпише цената на придобиване на нематериалните активи, намалена с очакваната им остатъчна стойност, на база линейния метод за очакваните им полезни животи, като обикновено се признава в печалбата или загубата.

Дружеството амортизира нематериалните активи по линейния метод за период от 5 до 10 години.

За данъчни цели нематериалните дълготрайни активи се амортизират за период от 5 до 10 години.

Начисляването на разходи за амортизация за счетоводни цели започва от момента, в който амортизируемият актив е на мястото и в състоянието, необходими за неговата експлоатация.

Начисляването на разходи за амортизация за данъчни цели започва от началото на месеца на придобиване на амортизируемия актив.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.4. Финансови инструменти

Дружеството класифицира не-деривативните финансови активи в следните категории: финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата и заеми и вземания.

Дружеството класифицира не-деривативните финансови пасиви като други финансови пасиви.

(i) Не-деривативни финансови активи и финансови пасиви – признаване и отписване

Дружеството първоначално признава заеми и вземания и издадени дългови ценни книжа на датата, на която те са възникнали. Всички други финансови активи и финансови пасиви се признават първоначално на датата на търгуване.

Дружеството отписва финансов актив, когато договорните права за паричните потоци от актива са погасени, или Дружеството прехвърли правата за получаване на договорените парични потоци от финансовия актив в сделка, според която значителна част от всички рискове и изгоди от собствеността на финансовия актив са прехвърлени, или нито прехвърля, нито задържа значителна част от всички рискове и изгоди от собствеността и не запазва контрол над прехвърления актив. Всяко участие в такъв отписан финансов актив, което е създадено или задържано от Дружеството, се признава като отделен актив или пасив.

Дружеството отписва финансов пасив, когато неговите договорни задължения са изпълнени, или са отменени, или са изтекли.

Финансови активи и пасиви се компенсират и нетната стойност се представя в отчета за финансово състояние тогава и само тогава, когато Дружеството има правно основание да нетира сумите и има намерение или да урежда на нетна база, или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

(ii) Не-деривативни финансови активи – оценяване

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансов актив се класифицира като отчитан по справедлива стойност в печалби и загуби, ако е държан за търгуване или е определен като такъв при първоначално признаване. Пряко свързаните разходи по сделката се признават в печалбата или загубата при възникване. Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби, се оценяват по справедлива стойност и всички свързани промени, включително доходи от лихви или от дивиденти, се отчитат в печалбата или загубата.

Заеми и вземания

Тези активи се признават първоначално по справедлива стойност плюс всички пряко свързани разходи по сделката. След първоначално признаване те се оценяват по амортизирана стойност, по метода на ефективния лихвен процент.

Пари и парични еквиваленти

В отчета за паричните потоци пари и парични еквиваленти включват пари в брой, парични средства по банкови сметки и депозити с оригинален падеж до три месеца.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.4. Финансови инструменти (продължение)

(iii) Не-деривативни финансови пасиви – оценяване

Финансов пасив се класифицира като отчитан по справедлива стойност в печалби и загуби, ако е държан за търгуване или е определен като такъв при първоначално признаване. Пряко свързаните разходи по сделката се признават в печалбата или загубата при възникване. Финансов пасив, отчитан по справедлива стойност в печалби и загуби, се оценява по справедлива стойност и всички свързани промени, включително разходи за лихви, се отчитат в печалбата или загубата.

Други не-деривативни финансови пасиви се признават първоначално по справедлива стойност, намалена с всички пряко свързани разходи по сделката. След първоначално признаване тези пасиви се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективния лихвен процент.

7.5. Обезценка

(i) Не-деривативни финансови активи

Финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалби и загуби, се преглеждат към всяка отчетна дата, за да се прецени дали съществуват обективни доказателства за обезценка.

Обективно доказателство, че финансов актив е обезценен, включва:

- неизпълнение или просрочие от длъжника;
- преструктуриране на задължението към Дружеството при условия, които Дружеството иначе не би разглеждало;
- индикации, че длъжник или емитент ще изпадне в несъстоятелност;
- неблагоприятни промени в статуса на плащания на длъжник или емитент;
- изчезването на активен пазар за дадена ценна книга;
- наблюдаеми данни, които показват, че има измеримо намаление на очакваните парични потоци от група финансови активи.

Финансови активи отчитани по амортизирана стойност

Балансовата стойност на финансовите активите на Дружеството се преглежда към всяка отчетна дата, за да се прецени дали съществуват индикации за обезценка.

Загубата от обезценка се изчислява като разликата между отчетна стойност на актива и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент. Загуба от обезценка се признава в печалби и загуби. Когато Дружеството определи, че няма реалистична възможност за възстановяване на актива, съответните суми се отписват. Ако загубата от обезценка впоследствие намалее, и намалението може обективно да се свърже със събитие, настъпило след признаването на обезценка, тогава признатата преди загуба от обезценка се отразява обратно през печалбата или загубата.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.5. Обезценка (продължение)

(ii) Не-финансови активи

Отчетните стойности на нефинансовите активи на Дружеството (различни от материални запаси и отсрочени данъчни активи) се преглеждат към всяка отчетна дата с цел да се определи дали има индикации за обезценка. В случай, че съществуват такива индикации, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. Загуба от обезценка се признава в случай, че балансовата стойност на един актив или обект, генериращ парични потоци (ОГПП), превишава неговата възстановима стойност.

Възстановимата стойност на актив или ОГПП, е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разхода по продажба. При оценката на стойността в употреба, бъдещите парични потоци се дисконтират до сегашната им стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите оценки за пазара, цената на парите във времето и риска специфичен за актива или за ОГПП.

Загуби от обезценка се признават в печалби и загуби за активи.

Загуба от обезценка се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива не надвишава балансовата стойност, която би била определена, след приспадане на амортизация, ако загуба от обезценка не е била признавана.

7.6. Пенсионни резерви

Съгласно изискванията на Кодекса за социално осигуряване Дружеството създава резерв за покриване на минималната доходност на допълнителните задължителни пенсионни фондове, като за 2016 г. определеният размер е минимум 1%, за 2017 г. размерът от минимум 1% от активите на съответния фонд се запазва. Изменението за годината на формираните пенсионни резерви за гарантиране на минимална доходност във връзка с чл. 193 от КСО се представя като транзакция за разпределяне на резервите в секцията собствен капитал. Заделените пенсионни резерви за минимална доходност са разходи признати за данъчни цели според нормативен акт (чл. 193 от КСО).
В Дружеството е създаден пенсионен резерв за УПФ съгласно чл.170, ал.3, във връзка с чл.192, ал. 2 от КСО, както и пенсионен резерв съгласно чл. 213, ал.2 от Кодекса за социално осигуряване и чл. 4, ал. 2, т. 1 и чл. 7 от Наредба № 19 от 8.12.2004 г.

7.7. Такси и удръжки

Дружеството реализира приходи от такси и удръжки, които се формират от такси по управлението и инвестирането на активите на Доброволен пенсионен фонд, Професионален пенсионен фонд и Универсален пенсионен фонд.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.7. Такси и удръжки (продължение)

Доброволен пенсионен фонд (ДПФ)

Приходите на Дружеството (управляващо пенсионния фонд) са от такса върху всяка вноска, направена от осигурено лице и инвестиционна такса (9% от реализирания от фонда доход). Също 10% такса, но не повече от 20 лева се удържа при частично или пълно теглене на средствата от партидата на осигуреното лице преди настъпване на осигурителното събитие.

Професионален пенсионен фонд (ППФ)

Приходите на Дружеството (управляващо пенсионния фонд) са от такса върху всяка вноска на осигурено лице и инвестиционна такса (0,9% от нетните активи на фонда).

Универсален пенсионен фонд (УПФ)

Приходите на Дружеството (управляващо пенсионния фонд) са от такса върху всяка вноска, на осигурено лице и инвестиционна такса (0,9% от нетните активи на фонда).

7.8. Разходи за комисиони

Разходите за комисиони се начисляват и изплащат от Дружеството на осигурителните посредници по привличане на членове в ДПФ, ППФ и УПФ.

7.9. Приходи от лихви

Приходи от лихви се признават в печалбата или загубата, използвайки метода на ефективния лихвен процент. Дружеството реализира приход от лихви от депозити, разплащателни сметки и дългови ценни книжа.

7.10. Приходи от дивиденти

Приходи от дивиденти се признават в печалбата или загубата на датата, на която правото за получаване на прихода е установено.

7.11. Приходи /(разходи) от финансови инструменти, определени по справедлива стойност в печалбата или загубата

Приходи/(разходи) от финансови инструменти, определени по справедлива стойност в печалбата или загубата включват всички реализирани и нереализирани промени в справедливите стойности и реализирани печалби/(загуби) от продажба.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.12. Чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се преизчисляват във функционалната валута на Дружеството по обменните курсове на датите на транзакциите.

Парични активи и пасиви, деноминирани в чужда валута, се преизчисляват във функционалната валута по обменния курс на Българска Народна Банка (БНБ) към отчетната дата. Не-парични активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност в чуждестранна валута, се преизчисляват във функционалната валута по курса на датата, на която справедливата стойност е определена. Непарични позиции, които се оценяват по историческа цена в чуждестранна валута, се преизчисляват по курса в деня на транзакцията. Курсови разлики се признават в печалбата или загубата в отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход.

7.13. Доходи на наети лица

(i) Планове с дефинирани вноски

Задълженията за вноски в планове с дефинирани вноски включват вноските в държавни институции и в задължителни пенсионни фондове, управлявани от частни управляващи дружества, съгласно правните изисквания или индивидуален избор. Задълженията за превеждане на вноски по плановете с дефинирани вноски се признават като разходи, когато свързаните услуги се предоставят.

(ii) Планове с дефинирани доходи

Задължението на Дружеството за планове с дефинирани доходи се изчислява отделно за всеки план, като се прогнозират бъдещите доходи, които служителите са заработили в резултат на положен труд в текущия и предходни периоди, и тези доходи се дисконтират.

Преоценките, възникващи от планове с дефинирани доходи, представляват актюерски печалби и загуби, които се признават в друг всеобхватен доход. Нетни разходи за лихви и други разходи, свързани с планове за дефинирани доходи, се признават в печалбата или загубата.

(iii) Краткосрочни доходи на наети лица

Задължения за краткосрочните доходи на наети лица се отчитат като разход, когато свързаните с тях услуги се предоставят. Пасив се признава за сумата, която се очаква да бъде изплатена, ако Дружеството има правно или конструктивно задължение да заплати тази сума като резултат от минали услуги, предоставени от служител и задължението може да се оцени надеждно.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.14. Данъци върху дохода

Данъкът върху печалбата за годината представлява текущи и отсрочени данъци. Данъкът върху печалбата се признава в печалби и загуби, с изключение на този, отнасящ се за бизнес комбинации или за статии, които са признати директно в собствения капитал, или в друг всеобхватен доход.

(i) Текущ данък

Текущият данък е очакваното данъчно задължение или вземане върху облагаемата печалба или загуба за годината, прилагайки данъчните ставки, влезли в сила, или по същество въведени към отчетната дата, и всички корекции за данъчни задължения или вземания за предходни години. Текущият данък включва също данъчни ефекти от дивиденти.

(ii) Отсрочен данък

Отсрочените данъци се изчисляват върху временните разлики между сумите на активите и пасивите, признати във финансовия отчет, и сумите използвани за данъчни цели. Отсрочен данък не се признава за:

- временни разлики от първоначално признаване на активи и пасиви при сделка, която не е бизнес комбинация и която не засяга печалби и загуби, нито за счетоводни, нито за данъчни цели;
- разлики, свързани с инвестиции в дъщерни предприятия и съвместно контролирани предприятия, доколкото е вероятно, че те няма да имат обратно проявление в обозримото бъдеще; и
- облагаеми временни разлики, възникващи от първоначално признаване на репутация.

Отсрочен данък се оценява по данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за временните разлики, когато те се проявяват обратно, на базата на закони, които са в сила, или са въведени по същество към отчетната дата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се компенсират само ако има правно основание за приспадане на текущи данъчни активи и пасиви, и те се отнасят до данъци върху печалбата, наложени от едни и същи данъчни власти.

Актив по отсрочени данъци се начислява за неизползваните данъчни загуби, кредити и приспадащи се временни разлики, доколкото е вероятно бъдеща облагаема печалба да бъде налична, срещу която те да могат да бъдат използвани. Отсрочените данъчни активи се преглеждат към всяка отчетна дата и се намаляват доколкото не е вероятно повече бъдеща изгода да бъде реализирана.

При определянето на текущия и отсрочения данък Дружеството взема предвид ефекта от несигурни данъчни позиции и дали допълнителни данъци или лихви може да са дължими. Дружеството смята, че начисленията за данъчни задължения са адекватни за всички отворени данъчни години на базата на оценката на много фактори, включително интерпретиране на данъчни закони и предишен опит. Тази оценка се основава на приблизителни оценки и допускания и може да включва преценки за бъдещи събития. Може да се появи нова информация, според която Дружеството да промени своите преценки за адекватността на съществуващите данъчни задължения; такива промени в данъчните задължения биха засегнали разхода за данъци в периода, когато такова определяне бъде направено.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.15. Оперативен лизинг

Дружеството като лизингополучател

Лизинговите плащания по договори за оперативен лизинг се признават като разход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на база линейния метод за целия срок на лизинговия договор.

Дружеството като лизингодател

Лизинговите постъпления по договори за оперативен лизинг се признават като приход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на база линейния метод за целия срок на лизинговия договор.

7.16. Нови стандарти и разяснения, които все още не са приложени

Някои нови стандарти, промени в стандарти и разяснения, одобрени за прилагане от ЕК, са в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2016 и по-ранно прилагане е позволено, въпреки че все още не са задължителни преди следващ период. Дружеството не е приложило по-рано следните нови или променени стандарти при изготвянето на този финансов отчет.

Стандарти, разяснения и промени в стандарти, които не са били приложени по-рано – одобрени за прилагане от ЕК

(а) МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти*

МСФО 15 създава цялостна рамка за определяне на това дали, колко и кога да се признават приходи. Този стандарт изцяло покрива съществуващите насоки в текущите стандарти за признаването на приходите, включително МСС 18 *Приходи*, МСС 11 *Договори за строителство* и КРМСФО 13 *Програми за лоялност на клиентите*. МСФО 15 е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., с позволено по-ранно прилагане.

Въпреки че все още не е завършил първоначалната оценка на възможния ефект на МСФО 15 върху финансовия отчет на Дружеството, ръководството не очаква, че новият Стандарт, при първоначално прилагане, ще има значителен ефект върху финансовия отчет на Дружеството. Моментът на признаване и оценяването на приходите на Дружеството не се очаква да се променят при МСФО 15, поради характера на дейността на Дружеството и видовете приходи, които има.

(б) МСФО 9 *Финансови инструменти*

Стандартът замества МСС 39, *Финансови инструменти: Признаване и Оценяване*. Въпреки че допустимите бази за оценка на финансови активи – амортизирана стойност, справедлива стойност в друг всеобхватен доход (ССДВД) и справедлива стойност в печалба или загуба (ССПЗ) – са сходни с МСС 39, критериите за класификация в подходящата категория за оценка са значително различни. Моделът на обезценка в МСФО 9 заменя модела за „възникналата загуба“ в МСС 39 с модел за „очаквана кредитна загуба“, което означава, че няма да е нужно да има събитие, свързано със загуба преди да се признае обезценка. МСФО 9 е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., и позволява по-ранно прилагане. Фондът в момента планира да прилага МСФО 9 първоначално от 1 януари 2018.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.16. Нови стандарти и разяснения, които все още не са приложени (продължение)

Дружеството не очаква МСФО 9 да има значим ефект върху финансовия отчет. Класификацията и оценяването на финансовите инструменти на Дружеството не се очаква да се променят при МСФО 9, поради характера на дейността на Дружеството и видовете финансови инструменти, с които то разполага. Въпреки това, Дружеството смята, че е възможно загубите от обезценка да се увеличат и да станат по-волатилни за активи в обхвата на модела за обезценка за очаквани кредитни загуби. Дружеството все още не е финализирало методологиите за обезценка, които ще прилага по МСФО 9.

(в) Изменения в МСФО 10 и МСС 28 - Продажба на активи или вноски под формата на активи между инвеститор и неговото асоциирано или съвместно предприятие

Дружеството не очаква измененията, при първоначално им прилагане, да имат значителен ефект върху финансовия отчет на Дружеството.

Промени, издадени от СМСС/КРМСФО, които все още не са одобрени за прилагане от ЕК:

Ръководството счита, че е подходящо да се оповести, че следните нови или ревизирани стандарти, нови разяснения и промени към съществуващи стандарти, които към отчетната дата са вече издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС), все още не са били одобрени за прилагане от ЕК и съответно не са взети пред вид при изготвянето на този финансов отчет. Датите на влизане в сила за тях ще зависят от решението за одобрение за прилагане на ЕК.

(а) Инициатива за оповестяване (Изменения на МСС 7)

Промените изискват оповестявания, които дават възможност на потребителите на финансовия отчет да оценят измененията на задълженията, произтичащи от финансова дейност, включващи както промени произтичащи от парични потоци, така и промени от непарични трансакции. Промените са в сила за годишните периоди, започващи на или след 1 януари 2017 г. с позволено по-ранно прилагане. За да изпълни новите изисквания за разкриване на информация, Фондът възнамерява да представи равнение между началните и крайните салда по задължения с промените, произтичащи от финансова дейност.

(б) МСФО 16 Лизинг

МСФО 16 въвежда единен, балансов счетоводен модел за лизингополучателите. Лизингополучателят признава актив за право на ползване, представляващ неговото право на ползване на базовия актив и задължението да извършва лизингови плащания. Счетоводното третиране от страна на лизингодателя продължава да бъде сходно на настоящия стандарт, т.е. продължава се класификацията на лизинга като финансов или оперативен. МСФО 16 заменя съществуващите до момента насоки за отчитане на лизинг, включително МСС 17 *Лизинг*, КРМСФО 4 *Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг*, ПКР-15 *Оперативен лизинг-Стимули* и ПКР-27 *Оценяване на съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг*. Стандартът влиза в сила за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. Ранното приемане е разрешено за дружества, които прилагат МСФО 15 *Приходи от договори с клиентите* на или преди датата на първоначално прилагане на МСФО 16.

Дружеството започна първоначална оценка на потенциалния ефект върху финансовия отчет. Дружеството все още не определило количественото въздействие, което ще окаже приемането на МСФО 16 върху докладваните активи и пасиви. Количественият ефект ще зависи, както от избрания метод за преход, избраните възможности по избор и изключения за признаване, така и от всички допълнително сключени споразумения за лизинг. Дружеството очаква да оповести своя подход за преход и количествена информация преди приемането на стандарта.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

7.16. Нови стандарти и разяснения, които все още не са приложени (продължение)

(в) Други изменения

Следните промени не се очаква да имат значително влияние върху финансовия отчет на Дружеството:

- *Признаване на отсрочени данъчни активи за нереализирани загуби (Изменения МСС 12)*

- *Класификация и оценяване на транзакции, свързани с плащания на база акции (Промени в МСФО 2)*

- *Изменения в МСФО 4: Прилагане на МСФО 9 Финансови инструменти и МСФО 4 Застрахователни договори*

- *Изменения МСС 40 Трансфер на инвестиционни имоти*

- *КРМСФО 22 Сделки в чуждестранна валута и авансово плащане*

- *Годишните подобрения към цикъла МСФО 2014-2016 издадени на 8 декември 2016*

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

8. Приходи от такси и удръжки

За 2016 г. дружеството е реализирало приходи от такси и удръжки, както следва:

	УПФ	ППФ	ДПФ	Общо
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Такса управление	12,151	912	226	13,289
Инвестиционна такса	20,294	1,937	734	22,965
Такса възстановени суми	-	-	34	34
Такса прехвърляне	-	-	2	2
Общо	**32,445**	**2,849**	**996**	**36,290**

За 2015 г. Дружеството е реализирало приходи от такси и удръжки, както следва:

	УПФ	ППФ	ДПФ	Общо
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Такса управление	12,182	946	229	13,357
Инвестиционна такса	18,422	1,836	244	20,502
Такса възстановени суми	-	-	41	41
Такса прехвърляне	864	56	10	930
Общо	**31,468**	**2,838**	**524**	**34,830**

9. Разходи за персонала

	2016	2015
	BGN'000	BGN'000
Разходи за възнаграждения	7,442	7,650
Разходи за осигуровки	1,140	1,004
Провизии за неизползвани отпуски и осигуровки	221	197
Други разходи, свързани с персонала	202	191
Общо	**9,005**	**9,042**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

10. Други оперативни разходи

	2016	2015
	BGN'000	BGN'000
Специализирани услуги	3,260	2,840
в т.ч. одит съгласно ЗНФО	*56*	*49*
Комисионни на посредници	1,992	1,380
Рекламни и маркетингови услуги	434	570
Наеми и консумативи	1,140	965
Амортизации	876	772
Горива, застраховки и командировки	610	496
Годишни извлечения	291	263
Телефони и пощенски услуги	470	432
Материали	78	58
Други	257	229
Общо	**9,408**	**8,005**

11. Финансови приходи

	2016	2015
	BGN'000	BGN'000
Приходи от лихви	1,598	1,616
Приходи от операции с финансови инструменти по справедлива стойност	2,594	2,695
Приходи от операции в чуждестранна валута	3	8
Други приходи	243	196
Общо	**4,438**	**4,515**

12. Финансови разходи

	2016	2015
	BGN'000	BGN'000
Разходи от операции с финансови инструменти по справедлива стойност	2,113	2,933
Разходи от операции в чуждестранна валута	3	6
Разходи за банка попечител	932	844
Обезценка на вземания, свързани с инвестиции	25	31
Банкови комисионни	21	18
Общо	**3,094**	**3,832**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

13. Парични средства и еквиваленти

	31.12.2016	31.12.2015
	BGN'000	BGN'000
Парични средства в брой	58	56
- в лева	36	34
- във валута	22	22
Парични средства в банкови сметки	16,737	18,197
- в лева	15,436	17,215
- във валута	1,301	982
Общо	**16,795**	**18,253**

14. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Към 31.12.2016 г. и 31.12.2015 г. текущите финансови активи са както следва:

	Бел.	31.12.2016	31.12.2015
		BGN'000	BGN'000
Държавни ценни книги	14.1	45,824	39,054
Общински облигации	14.2	85	111
Корпоративни облигации	14.3	276	1,197
КИС	14.4	627	616
Общо		**46,812**	**40,978**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

14.1 Държавни ценни книги

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Република България	BG2040010212	5,00%	BGN	530	13.7.2020	629
Република България	BG2040011210	5,00%	BGN	1,000	19.7.2021	1,223
Република България	BG2040210218	5,75%	EUR	2,000	29.9.2025	5,220
Република България	XS1208855616	2,00%	EUR	1,100	26.3.2022	2,315
Република България	XS1382693452	1,88%	EUR	1,500	21.3.2023	3,112
Република България	XS1208855889	2,63%	EUR	1,100	26.3.2027	2,275
Република България	XS1382696398	3,00%	EUR	2,000	21.3.2028	4,260
Република Полша	XS0282701514	4,50%	EUR	1,500	18.1.2022	3,651
Република Румъния	XS0852474336	4,88%	EUR	900	7.11.2019	2,007
Република Румъния	XS0972758741	4,63%	EUR	500	18.9.2020	1,146
Република Хърватска	XS0645940288	5,88%	EUR	700	9.7.2018	1,524
Република Хърватска	XS1028953989	3,88%	EUR	500	30.5.2022	1,073
Република Литва	XS0327304001	4,85%	EUR	800	7.2.2018	1,719
Република Ирландия	IE0034074488	4,50%	EUR	2,000	18.4.2020	4,678
Република Австрия	AT0000386115	3,90%	EUR	1,300	15.7.2020	2,987
Холандия	NL0009348242	3,50%	EUR	2,200	15.7.2020	5,011
Република Чехия	XS0541140793	3,63%	EUR	1,300	14.4.2021	2,994
Общо						**45,824**

В стойността на ценните книги е включена лихва в размер на 888 хил. лв.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

14. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата (продължение)

14.2 Общински облигации

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Обезпе-чение	Кредитен рейтинг на емитента	Рейтингова агенция	Справедлива стойност /BGN'000/
Община Свиленград	BG2100007108	7,00%	EUR	100	21.6.2020	да	-	-	85
Общо									**85**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

14. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата (продължение)

14.3 Корпоративни облигации

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Интеркапитал Пропърти Дивелопмънт АДСИЦ	BG2100019079	5,75%	EUR	150	14.8.2020	126
Хипокредит АД *	BG2100038079	3,90%	EUR	150	30.6.2021	150
Общо						**276**

*Емисии, чиито оригинални условия са били променени по повод преструктуриране през 2016г.

В стойността на корпоративните облигации е включена лихва в размер на 6 хил. лв.

14.4 Колективни инвестиционни схеми

ЕМИТЕНТ	ISIN	Брой	Валута	Справедлива стойност /BGN'000/
ДФ Астра Кеш	BG9000014084	46,554.07	BGN	627
Общо				**627**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

15. Вземания от пенсионни фондове

	31.12.2016	31.12.2015
	BGN'000	BGN'000
Инвестиционна такса от ДПФ	239	(88)
Инвестиционна такса от ППФ	171	159
Инвестиционна такса от УПФ	1,822	1,630
Такса управление ДПФ	25	24
Други такси	3	2
Общо	**2,260**	**1,727**

16. Други активи

	31.12.2016	31.12.2015
	BGN'000	BGN'000
Разходи за бъдещи периоди	225	198
Разчети за гаранции	76	39
Материали	120	47
Вземания от клиенти и доставчици	46	28
Подотчетни лица	111	97
Вземания, свързани с инвестиции	357	357
*Минус обезценка**	*(149)*	*(124)*
Общо	**786**	**642**

ПОК Доверие АД отразява като разходи за бъдещи периоди застраховки и годишни абонаменти.

*Към 31.12.2016 г. начислената обезценка на вземания, свързани с инвестиции, е както следва:

	31.12.2016	31.12.2015
	BGN'000	BGN'000
В началото на годината	124	93
Начислена обезценка	25	31
Отписана обезценка	-	-
В края на годината	**149**	**124**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

16. Други активи (продължение)

*Във вземания, свързани с инвестиции, Дружеството е включило и вземането по следните облигационни емисии:

Емисия облигации с емитент Ален Мак АД, BG 2100024061 (първа емисия) е обезценена допълнително през 2016 г. на база тест за обезценка с приложен модел за очакваните парични потоци във времето, дисконтирани с купонния лихвен процент. Формираната обезценка през 2016 г. е в размер на 10 хил. лв., като сумата на натрупаната обезценка е 46 хил. лв.. По този начин общата формирана обезценка по първата облигационна емисия на Ален Мак АД, заедно с предходно извършено обезценяване, към края на 2016 г. възлиза на 40,32 % от първоначалното вземане по облигационната емисия.

Емисия облигации с емитент Болкан Пропърти Сървисиз ЕАД (бивши наименования Болкан Бевъриджис Кампъни ЕАД, Флорина АД) е допълнително обезценена през 2016 г. на база тест за обезценка и приложен модел за очакваните парични потоци във времето, дисконтирани с купонния лихвен процент, като е начислена допълнителна обезценка в 2016 г. в размер на 15 хил. лв. до очакваната към момента на обезценката възстановима стойност, като сумата на натрупаната обезценка е 103 хил. лв. По този начин общата формирана обезценка по облигационната емисия на Болкан Пропърти Сървисиз ЕАД, заедно с предходно извършено обезценяване, към края на 2016 г. възлиза на 42,73 % от първоначалното вземане по облигационната емисия.
Допълнителни оповестявания могат да бъдат намерени в бележка 28, раздел Кредитен риск.

17. Имоти, машини и оборудване

	Земи и сгради	Автомобили	Компютри и компютърно оборудване	Други	Общо
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност					
Към 01 януари 2016	7,598	1,432	1,326	1,068	11,424
Придобити	-	285	153	82	520
Изписани	-	(29)	(18)	(23)	(70)
Към 31 декември 2016	7,598	1,688	1,461	1,127	11,874
Амортизация					
Към 01 януари 2016	1,630	1,015	1,063	797	4,505
Начислена	301	184	112	153	750
Изписана	-	(30)	(18)	(11)	(59)
Към 31 декември 2016	1,931	1,169	1,157	939	5,196
Балансова стойност					
Към 01 януари 2016	5,968	417	263	271	6,919
Към 31 декември 2016	**5,667**	**519**	**304**	**188**	**6,678**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

17. Имоти, машини и оборудване (продължение)

През текущия отчетен период дружеството е ползвало имоти, машини и оборудване, напълно амортизирани към датата на отчета, чиято отчетна стойност и набрана амортизация е в размер 919 хил. лв., разпределени както следва:

- Компютри и компютърно оборудване – 848 хил. лв.;
- Офис обзавеждане – 71 хил. лв.

Към 31.12.2016 г. дружеството е направило преглед на активите си, в резултат на който по приблизителна оценка е преценило, че не са налице индикации за обезценка.

	Земи и сгради	Автомобили	Компютри и компютърно оборудване	Други	Общо
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност					
Към 01 януари 2015	7,598	1,458	1,290	1,046	11,392
Придобити	-	130	69	29	228
Изписани	-	(156)	(33)	(7)	(196)
Към 31 декември 2015	7,598	1,432	1,326	1,068	11,424
Амортизация					
Към 01 януари 2015	1,328	1,033	999	650	4,010
Начислена	302	121	93	147	663
Изписана	-	(139)	(29)	-	(168)
Към 31 декември 2015	1,630	1,015	1,063	797	4,505
Балансова стойност					
Към 01 януари 2015	6,270	425	291	396	7,382
Към 31 декември 2015	**5,968**	**417**	**263**	**271**	**6,919**

През предходния отчетен период дружеството е ползвало имоти, машини и оборудване, напълно амортизирани към датата на отчета, чиято отчетна стойност и набрана амортизация е в размер 899 хил. лв., разпределени както следва:

- Компютри и компютърно оборудване – 840 хил. лв.;
- Офис обзавеждане – 59 хил. лв.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

18. Нематериални активи

	Патенти и лицензи	Програмни продукти	Други ДНА	Общо
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност				
Към 01 януари 2016	-	1,154	15	1,169
Придобити	-	164	8	172
Изписани		-	-	
Към 31 декември 2016	-	1,318	23	1,341
Амортизация				
Към 01 януари 2016	-	802	8	810
Начислена	-	124	2	126
Изписана		-	-	
Към 31 декември 2016	-	926	10	936
Балансова стойност				
Към 01 януари 2016	-	352	7	359
Към 31 декември 2016	**-**	**392**	**13**	**405**

През текущия отчетен период дружеството е ползвало нематериални активи, напълно амортизирани към датата на отчета, чиято отчетна стойност и набрана амортизация е в размер на 428 хил. лв., разпределени както следва:

- Други НДА - 6 хил. лв.;
- Програмни продукти – 422 хил. лв.

Към 31.12.2016 г. Дружеството е направило преглед на активите си, в резултат на който по приблизителна оценка е преценило, че не са налице индикации за обезценка.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

18. Нематериални активи (продължение)

	Патенти и лицензи	Програмни продукти	Други ДНА	Общо
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност				
Към 01 януари 2015	340	1,093	12	1,445
Придобити	-	61	3	64
Изписани	(340)	-	-	(340)
Към 31 декември 2015	-	1,154	15	1,169
Амортизация				
Към 01 януари 2015	340	694	7	1,041
Начислена	-	108	1	109
Изписана	(340)	-	-	(340)
Към 31 декември 2015	-	802	8	810
Балансова стойност				
Към 01 януари 2015	-	399	5	404
Към 31 декември 2015	**-**	**352**	**7**	**359**

През предходния отчетен период дружеството е ползвало нематериални активи, напълно амортизирани към датата на отчета, чиято отчетна стойност и набрана амортизация е в размер 420 хил. лв., разпределени както следва:

- Други НДА – 6 хил. лв.;
- Програмни продукти – 414 хил. лв.

19. Други задължения

	31.12.2016	31.12.2015
	BGN'000	BGN'000
Задължения към персонала, в т.ч.	860	525
- провизии за неизползвани отпуски	*235*	*207*
Задължения към осигурителни институции	248	226
Задължения за комисионни към агенти	145	201
Задължения към доставчици и клиенти	327	350
Данъчни задължения, в т.ч. за корпоративен данък	178	248
Авансово плащане по инвестиции	-	552
Провизии за съдебни дела	-	60
Такси прехвърляне	35	36
Други задължения	16	18
Общо	**1,809**	**2,216**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

19. Други задължения (продължение)

Към 31.12.2016 г. Дружеството няма начислена провизия за съдебни дела:

	31.12.2016 BGN'000	31.12.2015 BGN'000
В началото на годината	60	110
Изплатени суми по дела	(60)	(50)
В края на годината	**-**	**60**

Към 31.12.2016 г. Дружеството има задължения към бюджета, в т.ч. и за данъци върху дохода както следва:

	31.12.2016 BGN'000	31.12.2015 BGN'000
Данък върху доходите на физическите лица	82	80
Корпоративен данък	56	142
Еднократни данъци по ЗКПО	38	24
Данък добавена стойност	2	2
Данък дивидент	-	-
Общо	**178**	**248**

20. Пенсионни резерви

20.1 Резерв минимална доходност
Към 31.12.2016 г. заделените специализирани резерви са както следва:

В хиляди лева	**Резерв минимална доходност УПФ**	**Резерв минимална доходност ППФ**	**Общо резерв минимална доходност**
Салдо към 31.12.2014г.	21,872	2,274	24,146
Изменение на пенсионно-осигурителните резерви	2,242	95	2,337
Салдо към 31.12.2015г.	24,114	2,369	26,483
Изменение на пенсионно-осигурителните резерви	2,804	193	2,997
Салдо към 31.12.2016г.	**26,918**	**2,562**	**29,480**

Съгласно изискванията на чл. 193 от Кодекса за социално осигуряване Дружеството е задължено да постига минимална доходност при управлението на активите на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване. За гарантиране на минималната доходност, са създадени резерви, които се определят като минимум 1% от активите съответно на УПФ Доверие и ППФ Доверие. Към 31.12.2016 г., размерът на резерва за гарантиране на минималната доходност за УПФ е 26,918 хил. лв., а за ППФ е 2,562 хил. лв.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

20. Пенсионни резерви (продължение)

20.2 Пенсионен резерв

В хиляди лева	Пенсионен резерв УПФ	Пенсионен резерв ДПФ	Общо пенсионно-осигурителни резерви
Салдо към 31.12.2014г.	71	1,350	1,421
Изменение на пенсионно-осигурителните резерви	51	(32)	19
Салдо към 31.12.2015г.	122	1,318	1,440
Изменение на пенсионно-осигурителните резерви	71	20	91
Салдо към 31.12.2016г.	**193**	**1,338**	**1,531**

Съгласно изискванията на чл. 192 ал.2 и 3 от Кодекса за социално осигуряване Дружеството е задължено да формира пенсионни резерви при управлението на УПФ. С пенсионния резерв се покрива изплащането на пенсиите на лицата, преживели по-дълго от предварителните актюерски разчети. Източниците за формиране на резервите са уредени в чл.170 ал.3, а именно средства на починали осигурени лица и пенсионери без наследници, съгласно чл.170 ал.1 на КСО.
Съгласно изискванията на чл. 213 ал.2 от Кодекса за социално осигуряване Дружеството, което управлява фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и изплаща пожизнени пенсии, задължително създава пенсионен резерв. С пенсионния резерв се покрива изплащането на пенсиите на лицата, преживели по-дълго от предварителните актюерски разчети. Източниците за формиране на резервите са уредени в чл.245 ал.3 и 5, а именно средства на починали осигурени лица и пенсионери без наследници, съгласно същия член.

21. Задължения за планове с дефинирани доходи

Задължения за планове с дефинирани доходи при пенсиониране

В хиляди лева	2016	2015
Задължение за планове с дефинирани доходи при пенсиониране	167	184
Общо задължения за доходи на наети лица	**167**	**184**

Дружеството има задължение за изплащане на доход при напускане на тези свои служители, които се пенсионират в съответствие с изискванията на чл. 222, § 3 от Кодекса на Труда (КТ) в България. Съобразно тези разпоредби на КТ, при прекратяване на трудовия договор на служител, придобил право на пенсия, работодателят му изплаща обезщетение в размер на две брутни работни заплати. В случай, че работникът или служителят има натрупан стаж от 10 и повече години към датата на пенсиониране, обезщетението е в размер на шест брутни работни заплати.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

22. Собствен капитал

22.1 Акционерен капитал

Към 31.12.2016 г. акционерният капитал на Дружеството е в размер на 15,004 хил. лв. и е напълно внесен.

Структурата му е както следва:

Акционер	31.12.2016		31.12.2015	
	Стойност на участие /BGN'000/	% на съучастие	Стойност на участие /BGN'000/	% на съучастие
TBIH Financial Services Group N.V.	13,892	92.58%	13,892	92.58%
Грийн Ейкърс	897	5.98%	897	5.98%
Конфедерация на независимите синдикати в България	152	1.01%	152	1.01%
Синдикална федерация Металици	11	0.08%	11	0.08%
Юробанк И ЕФ Джи България АД	2	0.01%	2	0.01%
Български пощи	29	0.19%	29	0.19%
Ф. Н. Синдикати на миньорите	5	0.03%	5	0.03%
Н. Ф. Т. Химия и индустрия	5	0.04%	5	0.04%
Н. С. Ф. на енергетиците	5	0.04%	5	0.04%
ФНСОХП	5	0.03%	5	0.03%
Съюз на транспортните синдикати в България	1	0.01%	1	0.01%
Общо	**15,004**	**100.00%**	**15,004**	**100.00%**

22.2. Резерви

Към 31.12.2016 г. структурата на резервите на Дружеството е както следва:

	31.12.2016	31.12.2015
	BGN'000	BGN'000
Други резерви	1,562	1,562
Общо	**1,562**	**1,562**

Дружеството заделя резерви според изискванията на чл. 246 от ТЗ.

22.3. Разпределение на печалби

На 27 април 2016 се проведе редовно Общо събрание на акционерите със следните решения:

- одобри финансовите отчети и докладите към тях на ПОК Доверие АД и управляваните пенсионни фондове.
- разпредели като дивидент част от печалбата за 2015 г. в размер на 12,318 хил.лв.

Дивидентите са начислени и изцяло изплатени през периода.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

23. Данъци

	31.12.2016 BGN'000	31.12.2015 BGN'000
Данък върху печалбата за текущата година	1,656	1,642
Възникване и обратно проявление на временни разлики	(31)	(22)
Общо	**1,625**	**1,620**

	31.12.2016 BGN'000	31.12.2015 BGN'000
Печалба преди данъчно облагане	19,132	18,451
Данъчна ставка	10%	10%
	1,913	1,845
Увеличение в постоянни разлики	207	158
Намаление в постоянни разлики	(165)	(127)
Ефект от трансфер към пенсионен резерв	(299)	(234)
Текущи данъци	1,656	1,642
Отсрочени данъци	(31)	(22)
Разходи за данъци	**1,625**	**1,620**
Ефективен процент	8,49%	8,78%

Сумата на отсрочените данъци към 31 декември 2016 и 31 декември 2015 се отнася за следните активи и пасиви:

	Салдо към 31.12.2016	Признати в печалбата или загубата	Салдо към 31.12.2015
	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Провизии за неизползван платен отпуск и осигурителни вноски	33	4	29
Обезценка на вземания	5	-	5
Провизии за задължения	1	(6)	7
Провизии при пенсиониране	16	(2)	18
Провизии за агентски комисионни и неизплатени доходи на физически лица	84	35	49
Имоти, машини и оборудване	2	-	2
Данъчни активи	**141**	**31**	**110**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

23. Данъци (продължение)

	Салдо към 31.12.2015	Признати в печалбата или загубата	Салдо към 31.12.2014
	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Провизии за неизползван платен отпуск и осигурителни вноски	29	3	26
Обезценка на вземания	5	-	5
Провизии за задължения	7	(5)	12
Провизии при пенсиониране	18	-	18
Провизии за агентски комисионни и неизплатени доходи на физически лица	49	24	25
Имоти, машини и оборудване	2	-	2
Данъчни активи	**110**	**22**	**88**

Изменението на отсрочените данъчни активи е както следва:

	31.12.2016		31.12.2015	
	BGN'000		BGN'000	
	Временна разлика	Данък Актив/ (Пасив)	Временна разлика	Данък Актив/ (Пасив)
Временна разлика				
Провизии за неизползван платен отпуск	221	22	197	20
Имоти, машини и оборудване	4	-	17	2
Обезценка на вземания	-	-	-	-
Провизии за задължения	-	-	-	-
Неизплатени доходи на физически лица	857	86	508	51
Общо приходи по отсрочени данъци		**108**		**73**
Провизии за неизползван платен отпуск – обратно проявление от предходни периоди	184	(18)	166	(17)
Имоти, машини и оборудване	-		17	(2)
Провизии за задължения - обратно проявление от предходни периоди	60	(6)	50	(5)
Изплатени доходи на физически лица – обратно проявление от предходни периоди	508	(51)	270	(27)
Освободени провизии при пенсиониране - обратно проявление от предходни периоди	16	(2)	-	-
Общо разходи по отсрочени данъци		(77)		(51)
Общо		**31**		**22**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

24. Свързани лица

Дружеството счита, че е свързано лице в съответствие с определенията, съдържащи се в Международен счетоводен стандарт 24 „Оповестяване на свързани лица" (МСС 24), с:

- дружеството-майка, TBIH Financial Services Group N.V, от което 100% се контролират от Vienna Insurance Group AG (крайно контролиращо лице);
- дружествата от групата на Vienna Insurance Group AG;
- ключов ръководен персонал и дружества под техен пряк и непряк контрол.

Ключов ръководен персонал
Дружеството определя като ключов ръководен персонал група от 26 мениджъра (от които 3 членове на УС) (2015: 26 мениджъра). Определени висши служители имат двустранен период на предизвестие от 6 месеца.

Вземанията от свързани лица са необезпечени.

а) Дружество-майка

През 2016 г. Дружеството е декларирало и изплатило в полза на TBIH Financial Services Group N.V дивидент в размер на 11,405 хил.лева (2015: 11,321 хил.лв).

б) Сделки с други свързани лица
Всички свързани лица представени в таблицата по долу, са лица под контрола на Vienna Insurance Group AG.

		Отчет за финансовото състояние		ОВД	
		31.12.2016		2016	
		Актив	Пасив	Разходи	Приходи
		BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Ди Ви Асет Мениджмънт АД	Специализирани услуги	-	215	1,860	-
Ти Би Ай Инфо ЕООД	Специализирани услуги	-	-	59	-
Булстрад трудова медицина ЕООД	Специализирани услуги	-	-	4	-
ЗАД Булстрад Виена Иншурънс Груп	Застраховки	-	-	60	-
ЗАД Булстрад живот Виена Иншурънс Груп	Застраховки	-	9	16	3
Глобал Сървисиз България АД	Услуги	-	11	107	-
Ди Ви консултинг ЕАД	Наем	-	-	-	125
ДПФ Доверие	Такси	267	-	-	734
УПФ Доверие	Такси	1,822	-	-	20,295
ППФ Доверие	Такси	171	-	-	1,937
Общо		**2,260**	**235**	**2,106**	**23,094**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

24. Свързани лица (продължение)

		Отчет за финансовото състояние		ОВД	
		31.12.2015		2015	
		Актив	Пасив	Разходи	Приходи
		BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Ди Ви Асет Мениджмънт АД	Специализирани услуги	-	160	1,668	-
Ти Би Ай Инфо ЕООД	Специализирани услуги	-	28	89	-
Булстрад трудова медицина ЕООД	Специализирани услуги	-	-	6	-
ЗАД Булстрад Виена Иншурънс Груп	Застраховка и наеми	-	-	6	23
ЗАД Булстрад живот Виена Иншурънс Груп	Застраховки	-	11	16	1
Глобал Сървисиз България АД	Услуги	-	13	99	-
ДПФ Доверие	Такси	(62)	-	-	244
УПФ Доверие	Такси	1,630	-	-	18,422
ППФ Доверие	Такси	159	-	-	1,836
Общо		**1,727**	**212**	**1,884**	**20,526**

в) Транзакции с ключов ръководен персонал

В хиляди лева	2016	2015
Възнаграждения на ключов ръководен персонал	1,964	2,005
Общо	**1,964**	**2,005**

Управителни и надзорни органи

Дружеството има двустепенна форма на управление. На членовете на съветите са начислени и изплатени общо през годината суми в размер на 1,377 хил.лева. Гаранциите от членовете на НС и УС към 31.12.2016 г. са 73 хил.лв. (2015: 64 хил.лв.). Членовете на НС и УС са Дружеството няма издадени облигации и съответно членовете на съветите не са придобивали или прехвърляли облигации. Също така членовете на съветите не са акционери в дружеството и през периода не са придобивали или прехвърляли акции на дружеството.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

25. Ангажименти по договори за оперативен лизинг

Дружеството като лизингополучател

Дружеството е сключило договори за наем на офиси и търговски помещения. Тези договори имат среден срок между 1 и 5 години. Върху дружеството няма ограничения, наложени от сключването на договорите.

Към 31 декември 2016 г. бъдещите минимални вноски по сключените договори за наем са както следва:

	31.12.2016	31.12.2015
	BGN'000	BGN'000
В рамките на една година	884	529
Между една и пет години	2,500	1,419
Общо	**3,384**	**1,948**

Дружеството като лизингодател

Дружеството е сключило договор за отдаване под наем на офиси и търговски помещения. Този договор има среден срок между 1 и 5 години. Върху Дружеството няма ограничения, наложени от сключването на договора.

Към 31 декември 2016 г. бъдещите минимални вноски по сключения договор за наем са както следва:

	31.12.2016	31.12.2015
	BGN'000	BGN'000
В рамките на една година	125	125
Между една и пет години	83	208
Общо	**208**	**333**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

26. Участие в неконсолидирани структурирани предприятия

Таблицата по-долу представя информация за видовете неконсолидирани структурирани предприятия, които Дружеството не консолидира, но има участие в тях.

В хиляди лева

Вид предприятие	Цел на предприятието и начини на финансиране	Участие на Дружеството в структурираното предприятие	Общо управлявани активи
УПФ Доверие, ППФ Доверие, ДПФ Доверие	Управление на партидите на осигурените лица Пенсионните фондове се финансират чрез получаване на вноски за осигурените лица от НОИ, работодателски или лични вноски в зависимост от типа фонд	Приходи от такси в размер на 36,290 хил. лева за 2016 г. и 34,830 хил. лева за 2015 г.	2,786,256 хил. лв. за 2016 г. 2,478,550 хил.лв. за 2015 г.

Максималната изложеност на загуба на Дружеството към 31 декември 2016 г. по отношение на неконсолидираните структурирани предприятия, е балансовата стойност на неиздължените вземания по такси в размер на 2,232 хил. лева (2015: 1,727 хил. лева)

27. Счетоводни класификации и справедливи стойности

Следните таблици показват балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви и тяхната счетоводна класификация.

Финансови активи

	По справедлива стойност през печалба/загуба		Кредити и вземания	
	31.12.2016	**31.12.2015**	**31.12.2016**	**31.12.2015**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Парични средства и еквиваленти	-	-	16,795	18,253
Вземания	-	-	2,701	2,124
Депозити	-	-	-	-
ДЦК	45,824	39,054	-	-
Общински облигации	85	111	-	-
Корпоративни облигации	276	1,197	-	-
КИС	627	616	-	-
Общо	**46,812**	**40,978**	**19,496**	**20,377**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

27. Счетоводни класификации и справедливи стойности (продължение)

Финансови пасиви

	По амортизируема стойност	
	31.12.2016	**31.12.2015**
	BGN'000	BGN'000
Задължения към свързани лица и други задължения	2,118	2,492
Общо	**2,118**	**2,492**

Разпределение на активите по нива на чувствителност в йерархията на справедливата стойност (според източника и входящите данни за определяне на справедливата стойност) е посочено в следната таблица.

	Ниво 1		Ниво 2		Ниво 3		Общо	
	31.12.2016	**31.12.2015**	**31.12.2016**	**31.12.2015**	**31.12.2016**	**31.12.2015**	**31.12.2016**	**31.12.2015**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
ДЦК	38,752	31,470	7,072	7,584	-	-	45,824	39,054
Общински облигации	-	-	-	-	85	111	85	111
Корпоративни облигации	-	291	276	355	-	551	276	1,197
КИС	627	616	-	-	-	-	627	616
Общо	**39,379**	**32,377**	**7,348**	**7,939**	**85**	**662**	**46,812**	**40,978**

Не е включена информация за справедливите стойности, ако балансовата стойност е разумно приближение на справедливата стойност.

Движения през 2016 г.

Няма.

Стойност на финансовите активи, включени в ниво 3 към 31.12.2016 г.

	2016	**2015**
	BGN'000	BGN'000
Начално салдо	662	134
Печалби/загуби, отразени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, нетно	(4)	(73)
Погасени	(573)	-
Трансфериране в /от ниво 1 и ниво 2	-	601
Крайно салдо	**85**	**662**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

27. Счетоводни класификации и справедливи стойности (продължение)
Дружеството използва следните техники за оценка при определяне на справедливата стойност на активите:

Финансов инструмент	Техники за оценка	Значителни данни от нерегулиран източник (само Ниво 3)	Връзка между ключови данни от нерегулиран източник и справедливата стойност (само Ниво 3)
Корпоративни облигации	Справедливата стойност на корпоративните облигации се определя на база метода на дисконтираните парични потоци.		
Общински облигации	Справедливата стойност на общинските облигации се определя на база метода на дисконтираните парични потоци.	- очаквани парични потоци - доходност до падеж на облигация аналог (0.35%) - рискова премия/ дискаунт (0.7%)	Увеличаване на очакваните парични потоци ще доведе до увеличаване на справедливата стойност. Увеличаване на доходността до падеж на облигацията аналог и на рисковата премия ще до доведе до намаляване на справедливата стойност

28. Управление на финансовия риск

В обичайната си дейност Дружеството е изложено на следните рискове:

- Кредитен риск
- Пазарен риск, в т.ч. промяна в пазарната стойност или в паричния поток във връзка с промени в лихвените проценти
- Валутен риск
- Друг пазарен риск
- Ликвиден риск
- Регулаторен риск

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)

Както и други сходни бизнеси, ПОК Доверие АД също е изложено на рискове, произтичащи от използването на финансови инструменти. В следващите пояснителни бележки са описани целите, политиките и процесите за управление на тези рискове, както и използваните методи за измерването им.

Основни финансови инструменти

Основните финансови инструменти, използвани от Дружеството, които формират рисковата му експозиция са както следва:
- Вземания;
- Пари и парични еквиваленти.
- Депозити;
- Държавни ценни книги;
- Облигации (корпоративни, общински, ипотечни);
- КИС;
- Акции

Цели, политики и процеси

Управителният съвет има общото задължение за определяне на целите и политиките в областта на управление на риска в Дружеството, като са делегирани права за оперативно управление на процесите, така че да се осигури ефективно постигане на целите и следване на политиките в рамките на финансовата дейност. Ежемесечно се изготвят отчети и доклади с резултатите за периода и анализа им.
Общата цел и политиките са в посока на оптимизация на риска без ненужно да се достигне до намаляване на конкурентоспособността и гъвкавостта на дружеството. Допълнителни детайли по повод политиките могат да бъдат намерени по-долу:

Кредитен риск

Кредитният риск е рискът от финансова загуба, ако насрещна страна по финансов инструмент не успее да изпълни договорен ангажимент. За Дружеството произтича основно от облигационната част на портфейла и паричните средства и депозитите.

За нуждите на оценката Дружеството ползва външни източници на информация, основно международно признати агенции. Когато такава информация не е налична, се използва вътрешна оценка на кредитоспособността на емитента, която включва първоначално анализ на информацията в проспекта, а последващо след листването на борсата и на тримесечните финансови отчети. При анализа на кредитоспособността се изследват както индивидуалните характеристики на емитента, така и потенциала за съответния пазарен сегмент и конкурентните предимства на емитента, както и представянето спрямо прогнозираното в проспекта. Също така регулярно се провеждат срещи с ръководствата на публичните дружества (емитенти на акции и/или облигации), в които Дружеството е инвестирало, на които се дискутират финансовото състояние на емитента и перспективите пред развитието на бизнеса му.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Кредитен риск (продължение)

Инвестициите на Дружеството в ДЦК, както български така и чуждестранни, в най-голяма степен са изложени на кредитен риск, който се изразява в промяна на цената на облигациите, породена от промяна в кредитните качества на емитента. Почти всички емитенти, в чиито ДЦК е инвестирало Дружеството, имат инвестиционен кредитен рейтинг, присъден от международно признати кредитни агенции, като детайлно разпределение по отделни кредитни рейтинги е представено по-долу.

Общият размер на инвестициите на Дружеството в ДЦК е 45,824 хил. лв., като при симулационен сценарий със заложен спад в цената на тези инвестиции в размер на 3%, стойността на целия инвестиционен портфейл би се намалила с 1,375 хил. лв., което е 2.93%.

В допълнение, Дружеството инвестира преимуществено в дългови ценни книжа, обезпечени с ипотеки, залози, вземания и застраховка финансов риск. За този вид ценни книжа законодателството предвижда контролна роля на банката-довереник, която следи за финансовото състояние на емитента и за надлежността и количеството на обезпечението. Инвестиционният комитет разглежда риск концентрацията по кредитен риск. Обект на преглед са кредитния рейтинг, резултатите за периода и докладите на банките довереници.

При обичайната дейност за Дружеството възникват взаимоотношения с множество доставчици. С повечето от тях са договорени плащанията да се извършват едва след изпълнение на предмета на дейността или услугата.

Кредитен риск, макар и минимален, съществува за паричните средства в банки. За целта регулярно се прави анализ на финансовото състояние на банките и оценка на кредитния риск. Банковите депозити са обичайно краткосрочни и средносрочни със срок до падеж до 2 години. Дружеството не използва деривативи за управление на кредитния риск. В случай, че такава необходимост възникне в строго определени случаи могат да се предприемат такива стъпки за намаляване на риска.

Количествено оповестяване на експозицията към кредитен риск, свързан с финансовите активи е посочено по-долу, като допълнително пояснение на вземанията може да бъде намерено в бележка 15 - 16.

Финансови активи	**31.12.2016**		**31.12.2015**	
	Балансова стойност	**Максимален риск**	**Балансова стойност**	**Максимален риск**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Парични средства и еквиваленти	16,795	16,737	18,253	18,197
Вземания	2,701	2,701	2,124	2,124
Депозити	-	-	-	-
ДЦК	45,824	45,824	39,054	39,054
Общински облигации	85	85	111	111
Корпоративни облигации	276	276	1,197	1,197
Общо	**65,681**	**65,623**	**60,739**	**60,683**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Кредитен риск (продължение)

Към датата на съставяне на финансовите отчети общо два емитента на облигационни емисии – Ален Мак АД и Болкан Пропърти Сървисиз ЕАД са регистрирали просрочие по дължими лихви и или главница, водещи до предсрочна изискуемост на емисията и последващи процесуални действия за удовлетворяване на вземанията на облигационерите по облигационните емисии.

Ален Мак АД – в несъстоятелност

За удовлетворяване вземанията на облигационерите по първата емисия облигации, издадена от Ален Мак АД (BG2100024061) са предприети действия посредством откриване на производство по несъстоятелност на дружеството още през 2011 г. В началото на същата година в Търговския регистър са вписани списъците на предявените и приети вземания. Вземанията на ПОК Доверие са приети в първоначално предявения размер без обструкции от страна на съдията по делото. Пред съда по несъстоятелността – Софийски градски съд са предявени дължимите към датата на предсрочната изискуемост главници и лихви по емисиите, както и включително лихвите за забава върху тях.

Прилагайки принципа на предпазливостта в счетоводния регистър на ПОК Доверие са заведени единствено дължимите към датата на предсрочната изискуемост главници и лихви по емисията. През 2016 г. от синдика на дружеството са обявени и проведени няколко търга за продажба с тайно наддаване по реда на чл.717в от ТЗ на активи от масата на несъстоятелност на Ален Мак АД (н.), 1) На 26.04.2016 г. съвкупност Земи и сгради Пловдив 1 при цена за съвкупността 11,689 хил. лв. и съвкупност Земи и сгради Пловдив 2 при цена за съвкупността 1,345 хил. лв., 2.) На 23.06.2016 г. съвкупност Земи и сгради Пловдив 1 при цена за съвкупността 9,351 хил. лв. и съвкупност Земи и сгради Пловдив 2 при цена за съвкупността 1,076 хил. лв. (80 % от цените на предх. дата). Съвкупностите са част от обезпечението по първата облигационна емисия издадена от дружеството, но проведените от синдика продажби с тайно наддаване са неуспешни.

Първата облигационна емисия на дружеството е обезценена през 2016 г., както и предходно през 2015 г. на база тест за обезценка и приложен модел за очакваните парични потоци във времето, дисконтирани с купонния лихвен процент.

Болкан Пропърти Сървисиз ЕАД

След установяване на забавено плащане по облигационна, емисия ISIN BG2100023071 издадена от Болкан Пропърти Сървсиз ЕАД (бивши наименования Болкан Бевъриджис Кампъни ЕАД, Флорина АД), надхвърлящо 30 дни, „Банка Пиреос България" АД в качеството й на банка-довереник на облигационерите уведомява „БФБ –София" АД. че облигационният заем се счита за предсрочно изискуем към 15.04.2014 г. На 17.04.2014 г., „БФБ-София" АД взима решение за прекратяване на регистрацията на емисията облигации, издадена от "Болкан Пропърти Сървисиз" ЕАД. Делото за откриване на производството по несъстоятелност срещу емитента е образувано с решение на Софийски Градски Съд (СГС) от 11.04.2014 г. по молба на „Бест Фрутс" ЕООД. „Банка Пиреос България" АД, в качеството и на банка-довереник на облигационерите внася в Софийски градски съд (СГС) молба за присъединяване в производството по несъстоятелност на 29.05.2014 г. На 26.08.2014 г. в „Банка Пиреос България" АД е получено официално писмо от Емитента, с което „Болкан Пропърти Сървисис" ЕАД отказва да изпълни по-рано поети договорени ангажименти към облигационерите на основание "значителната промяна в икономическата и политическата обстановка в страната" и прочие. На проведеното на 27.10.2014 г. първо заседание на СГС по делото за несъстоятелност на „Болкан Пропърти Сървисис" ЕАД, вещото лице не се явява и делото е отложено за 02.02.2015 г.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Кредитен риск (продължение)

През 2015 г. има проведени общо 4 заседания на СГС. Към края на година емитента все още не е обявен в несъстоятелност. На проведеното на 16.11.2015 г. заседание на СГС по делото за несъстоятелност на „Болкан Пропърти Сървисис" ЕАД делото е отложено за пореден път за 09.03.2016 г.

На 19.07.2016 г. СГС отхвърля предявения от „Бест Фрутс" ЕООД и присъединените кредитори „Банка Пиреос България" АД и „Ковита" АД конститутивен иск за обявяване в неплатежоспособност и откриване производство по несъстоятелност на „Болкан Пропърти Сървисиз" ЕАД. Против конкретното решение на СГС в края на годината е подадена въззивна жалба пред Софийски апелативен съд от страна на „Банка Пиреос България" АД – банка довереник по емисията.
Емисията облигации, издадена от „Болкан Пропърти Сървисис" ЕАД е обезценена през 2013 г, 2014 г., 2015 г. и 2016 г., като общата обезценка възлиза на 42,73%.

Информация за обезпеченията

Емитент	Емисия	Общ размер EUR	Вземане EUR	Обезпечение	Последна пазарна оценка на обезпечението EUR	Дата
Ален Мак АД	BG2100024061	6,500,000	34,712	1. Два недвижими имота с изграден сграден фонд върху тях в гр. Пловдив, с обща площ 40,132 кв. м. и РЗП 40,894 кв. м. 2. Залог на настоящи и бъдещи вземания на Ален Мак АД за парични средства.	4,188,227	12.2016
„Болкан Пропърти Сървисис" ЕАД / Флорина АД	BG2100023071	6,536,000	71,445	Първа по ред договорна ипотека върху земя и сгради. УРЕГУЛИРАН ПОЗЕМЛЕН ИМОТ № VII гр.София, район „Младост", местност НПЗ "Изток" – п.з. "Горубляне", с административен адрес гр. София, ул. "Самоковско шосе" № 7, целият с площ от 37 925, ЗАЕДНО с построените върху имота СГРАДИ с РЗП от 11 787,07 кв.м.	6,221,330	12.2013

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Кредитен риск (продължение)

Рейтингова скала на риска по методология на Стандарт енд Пуурс или приравнена на нея на финансовите инструменти по справедлива стойност към 31 декември 2016 г.

/BGN'000/	AAA	AA+	AA-	A+	A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B	B-	Без рейтинг	Общо
Парични средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	2	16,705	-	58	16,795
Вземания	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,701	2,701
Депозити	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ДЦК	5,011	2,987	2,994	4,679	-	1,719	3,651	-	3,153	19,033	2,597	-	-	-	-	45,824
Ипотечни облигации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Общински облигации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85	85
Корпоративни облигации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	276	276
Общо	**5,011**	**2,987**	**2,994**	**4,679**	**-**	**1,719**	**3,651**	**-**	**3,153**	**19,063**	**2,597**	**2**	**16,705**	**-**	**3,120**	**65,681**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Кредитен риск (продължение)

Рейтингова скала на риска по методология на Стандарт енд Пуурс или приравнена на нея на финансовите инструменти по справедлива стойност 31 декември 2015 г.

/BGN'000/	AAA	AA+	AA-	A+	A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B	B-	Без рейтинг	Общо
Парични средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	-	-	-	18,171	56	18,254
Вземания	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,124	2,124
Депозити	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ДЦК	5,063	3,041	3,025	4,762	-	5,503	-	-	3,190	11,943	2,527	-	-	-	-	39,054
Ипотечни облигации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Общински облигации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	111	111
Корпоративни облигации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,197	1,197
Общо	**5,063**	**3,041**	**3,025**	**4,762**	**-**	**5,503**	**-**	**-**	**3,190**	**11,970**	**2,527**	**-**	**-**	**18,171**	**3,488**	**60,740**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Кредитен риск (продължение)

Времевата структура на вземания от клиенти и доставчици към датата на отчета, които не са обезценени е както следва:

В хиляди лева	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Нито просрочени, нито обезценени	31	11
Просрочени между 1-30 дни	3	-
Просрочени между 31-90 дни	-	-
Просрочени между 90-120 дни	7	8
Общо	**41**	**19**

Следната графика представя концентрацията на активите по икономически сектори към 31 декември 2016г.

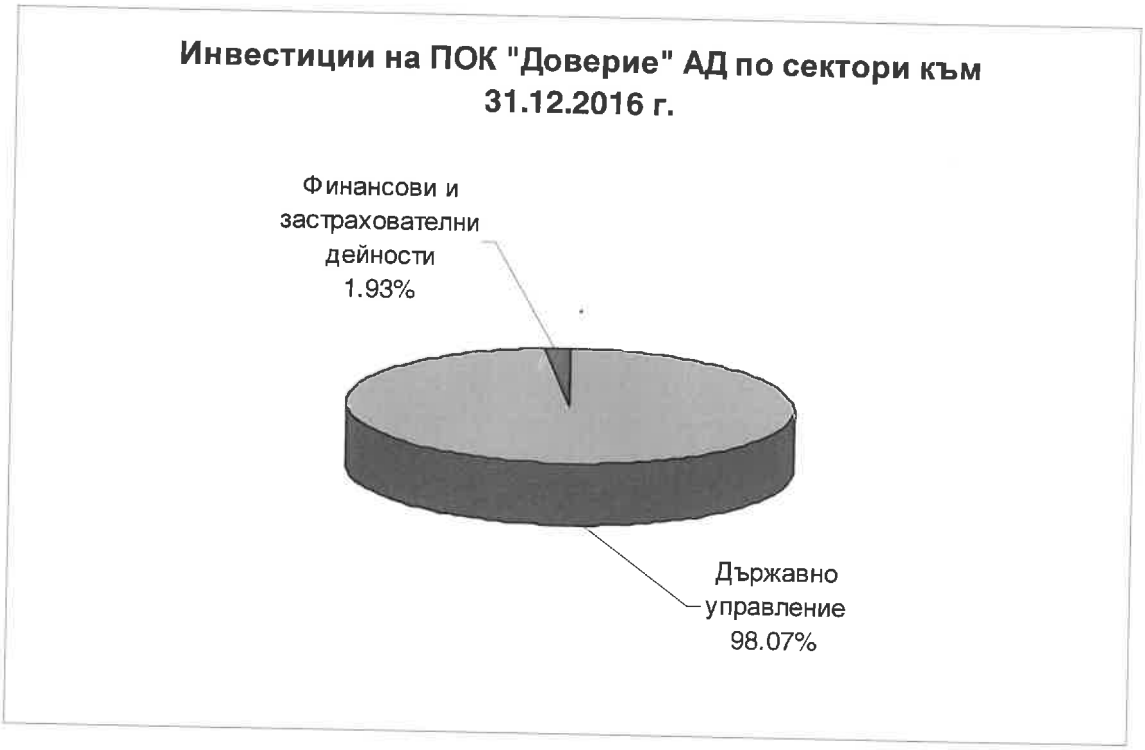

Забележка:
В сектор „Финансови и застрахователни дейности" са включени банкови депозити, инвестиции в АДСИЦ и КИС, ценни книжа, емитирани от кредитни институции и холдинги.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Кредитен риск (продължение)

Следната графика представя концентрацията по географски райони на активите към 31 декември 2016г.

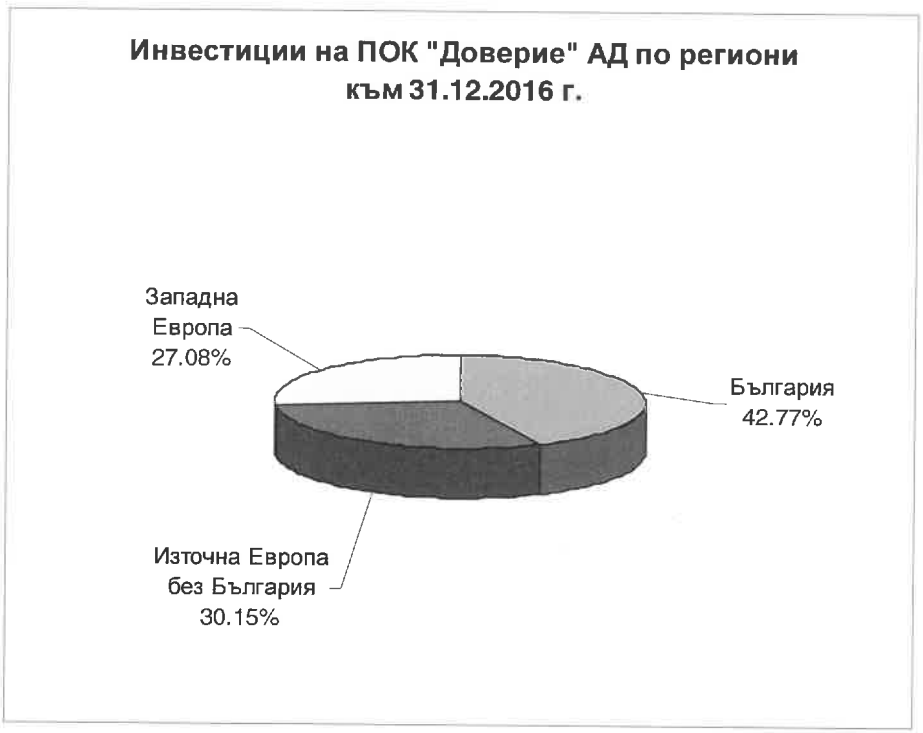

Забележка:
При изготвяне на разпределението на инвестициите на ПОК Доверие АД по географски принцип, по сектори и по валути са включени инвестиции и банкови депозити.

Пазарен риск

Пазарният риск произтича от притежаваните от Дружеството лихвоносни, търгуеми и деноминирани в чужда валута финансови инструменти. Това е рискът от промяна на справедливата стойност или бъдещите парични потоци според промени в лихвените проценти, валутните курсове или други пазарни фактори.

Рискът от промяна в лихвените проценти се формира основно от притежаваните в портфейла дългови ценни книжа с фиксиран купон. Управлението на риска се извършва чрез диверсификация между книжа с фиксиран и променлив купон. Дружеството анализира риска от промяна на лихвените проценти периодично. Прилага се симулационен анализ, като в резултат на анализа мениджмънтът счита, че реалистично възможен сценарий е промяна (увеличение) в лихвените проценти с 50 базисни пункта, като при равни други условия резултатът за дружеството би бил както следва:

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Пазарен риск (продължение)

№	Показател	2016	2015
1	Промяна в стойността на инвестиционния портфейл хил. лв.	(1,115)	(967)
2	Промяна в стойността на инвестиционния портфейл в %	(2.38%)	(2.36%)

Валутен риск

Дружеството няма дейности извън територията на Република България и както приходите, така и разходите са в местна валута. Независимо, че функционалната валута е български лев, Дружеството е изложено на риск от промяна на валутните курсове, произтичащ основно от финансови инструменти, деноминирани в други валути, освен лева и евро. На валутен риск са изложени и инвестициите на Дружеството, които са деноминирани в евро или лева, но тяхната стойност е зависима от измененията на курса на обмяна между трета валута и лев или евро. Текущо през отчетния период такива финансови инструменти не са присъствали в инвестиционния портфейл на дружеството. За да се намали риска от евентуално неблагоприятно изменение в бъдеще на курса между евро и лев, преобладаващата част от инвестициите на Дружеството са деноминирани в евро.

Симулационен анализ при 10% обезценка на еврото, спрямо американския долар към датата на отчета, при равни други условия би довела до увеличаване на резултата преди данъци с 3 хил. лв. и обратното - при 10% обезценка на долара спрямо еврото, резултатът би се намалил със същата сума.

Следващата таблица обобщава експозицията на Дружеството на валутен риск към 31 декември 2016 г. В нея са включени активите и пасивите по балансова стойност, категоризирани по вид валута.

	BGN		EUR		USD		Общо	
BGN'/000/	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Парични средства и парични еквиваленти и Депозити	15,472	17,248	1,292	971	31	34	16,795	18,253
Финансови активи по справедлива стойност през печалби или загуби	2,479	2,479	44,333	38,499	-	-	46,812	40,978
Вземания	2,493	1,891	208	233	-	-	2,701	2,124
Общо активи	**20,444**	**21,618**	**45,833**	**39,703**	**31**	**34**	**66,308**	**61,355**
Задължения към свързани лица, други задължения и задължения за планове с дефинирани доходи	2,285	2,124	-	552	-	-	2,285	2,676
Общо пасиви	**2,285**	**2,124**	**-**	**552**	**-**	**-**	**2,285**	**2,676**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Пазарен риск (продължение)

Към 31 декември 2016 нетната експозиция на Дружеството към валутния риск е, както следва:

Валутна експозиция (активи/пасиви) преди хеджиране	**Функционална валута Български лев**	
	2016 BGN'000	**2015 BGN'000**
Евро	45,833	39,151
Щатски долар	31	34
Общо	**45,864**	**39,185**

Следната графика представя концентрацията по валута на инвестициите към 31 декември 2016г.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)
Пазарен риск (продължение)

Друг пазарен риск

Дружеството не притежава стратегически акции/дялове от конкретни предприятия.

Изложение към паричен пазар се формира единствено чрез придобиване на акции/дялове от колективни инвестиционни схеми с такъв инвестиционен профил. Към 31.12.2016 г. инвестициите по справедлива стойност на тези инструменти са 627 хил. лв, като реалистичен сценарий може да бъде промяна в стойността на дяловете с 10%, като резултатът би бил промяна на финансовия резултат преди данъци с 63 хил. лв.

Ликвиден риск

Ликвиден риск възниква за Дружеството, ако то среща затруднения да изпълни свой финансов ангажимент изцяло и навреме.

Политика на Дружеството е да се осигури по всяко време възможността наличните парични средства да са най-малко достатъчни да покрият задълженията, когато са дължими. За постигането на тази цел се поддържат наличности и еквиваленти в размер най-малко равен на изискванията за 30-45 дни.

Ръководството следи ежедневно за наличностите, а месечно с прегледа на бюджета се извършва и фина настройка, когато е необходимо.

Предвид значително по-високия размер на входящите парични потоци от изходящите, Дружеството не прилага активна политика по дългосрочно синхронизиране на активите и пасивите. Все пак поддържането на необходимите парични средства за посрещане на текущите задължения, както и наличието на търгуеми ценни книжа в портфейла биха му позволили да посрещне дори и значителни, необичайни за текущата дейност задължения. На практика възможността вземания и/или задължения да се превърнат в изискуеми по-рано от падежа Дружеството оценява като минимална.

В таблицата по-долу е направен анализ на пасивите на дружеството към 31 декември 2016 г., групирани по остатъчен срок до падежа.

Към 31 декември 2016	**До 3 месеца**	**Между 3 и 12 месеца**	**Между 1 и 2 години**	**Между 2 и 5 години**	**Над 5 години**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Финансови пасиви					
Задължения към свързани лица и други задължения	1,080	1,038	-	-	167
Общо	**1,080**	**1,038**	**-**	**-**	**167**

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

28. Управление на финансовия риск (продължение)

Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2015	До 3 месеца	Между 3 и 12 месеца	Между 1 и 2 години	Между 2 и 5 години	Над 5 години
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Финансови пасиви					
Задължения към свързани лица и други задължения	1,725	767	-	-	184
Общо	**1,725**	**767**	**-**	**-**	**184**

Регулаторен риск

Дружеството е обект на регулации, определени в КСО и в Наредби, издадени от КФН. Регулаторен риск възниква от възможността определени регулации и изисквания към инвестициите да бъдат променени, а сроковете за превеждане на дейността в съответствие с новите изисквания да са кратки. В този конкретен случай би могло да се окаже, че Дружеството ще бъде принудено да се освобождава от активи и евентуално тяхната реализация да бъде затруднена при неблагоприятна конюнктура, съответно продажбите да се осъществят по справедливата стойност. Дружеството отчита този риск като минимален, предвид текущото разпределение на финансовите активи, както и вероятността от такава промяна.

Управление на капитала

Дружеството е поднадзорно лице на КФН и съответно, освен обичайните изисквания за капитала, следва да спазва и специфичните за дейността, а именно минимален капитал от 5 милиона лева, както и съгласно Наредба № 10 от 26.11.2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване, капиталова адекватност в размер на 0.5 и ликвидност 1.

Изисквания към капитала	2016	2015	минимум
Адекватност	7.99	7.57	0.5
Ликвидност	9.00	8.02	1

Изискванията за капитала се преглеждат месечно и са обект на отчетност пред регулатора.

Целите, които Дружеството следва при управлението на капитала, са както следва:

- Да се осигури спазването на принципа на действащо предприятие, като това да даде възможност да се осигурява и възвращаемост на капитала и
- Да се осигури адекватна възвращаемост за акционерите с оглед на нивото на риска.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

29. Събития след датата на отчетния период

На 03.02.2017 г. Комисията за финансов надзор (КФН) публикува докладите с данни за резултатите от прегледа на активите на пенсионните фондове от независими външни експерти. Обобщени доклади бяха публикувани и на официалната интернет страница на Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване – EIOPA. Прегледите на активите на пенсионните фондове се проведоха в периода от 15 юли 2016 г. до края на януари 2017 г.

Резултатите показват устойчивост на сектора по допълнително пенсионно осигуряване. Активите на пенсионните фондове са налични и се съхраняват от банките-попечители в съответствие с нормативните изисквания. Не са установени отклонения от приложимата регулаторна рамка по отношение на прегледа на инвестициите в свързани лица. Общото заключение на независимите външни експерти е, че пенсионноосигурителните дружества са спазили регулаторните изисквания (Наредба № 9 на КФН) при извършването на оценките на активите на пенсионните фондове. Конкретно за фондовете управлявани от ПОК Доверие АД, независимият външен експерт е предложил корекция в размер на 0,58% от активите на фондовете.

Друго важно събитие е придобиването на Обединена българска банка (банка попечител на ФДПО управлявани от ПОК Доверие АД), от Белгийската група KBC. Сделката е обявена на 30.12.2016 г. и предстои да бъде финализирана в рамките на 2017 г. Сделката подлежи на одобрение от БНБ, КФН, ЕЦБ и Националната банка на Белгия. След приключване на придобиването, чрез дъщерните си дружества, KBC ще се превърне в най-голямата банково-застрахователна група в страната. След извършване на съответните действия към края на 2016 г., разликите са в размер на 0,35% от активите на фондовете.

Този финансов отчет е одобрен за издаване от Управителния съвет на дата 20 март 2017 г.

Финансовите отчети са одобрени от Управителния съвет и са подписани от негово име от

20 март 2017

Съставител:	Изпълнителен директор:	Председател на УС:
Иванка Лазарова	Мирослав Маринов	Даниела Петкова

КПМГ България ООД
бул. „България“ № 45/А
София 1404, България
+359 (2) 9697 300
bg-office@kpmg.com
kpmg.com/bg

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До акционерите на
Пенсионноосигурителна компания Доверие АД

Мнение

Ние извършихме одит на приложения от стр. 35 до стр. 86 финансов отчет на Пенсионноосигурителна компания Доверие АД („Дружеството“), съдържащ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2016 г. и отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, представляващи обобщение на по-важните счетоводни политики и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2016 г. и за неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

КПМГ България ООД, българско дружество с ограничена отговорност и фирма-членка на КПМГ мрежата от независими фирми-членки, асоциирани с КПМГ Интернешънъл Кооператив („КПМГ Интернешънъл“), швейцарско юридическо лице.

Вписано в Търговския регистър при Агенцията по вписванията
ЕИК 040[illegible]

IBAN BG80TTBB94001527484524
BIC TTBBBG22
Сосиете Женерал Експресбанк АД

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно Указанията на професионалната организация на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС), утвърдени от нейния Управителен съвет на 29 ноември 2016 г. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.

б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Дружеството.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

— идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в

заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

— получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.

— оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.

— достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

— оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

КПМГ България ООД

Добрина Калоянова
Управител

Цветелинка Колева
Регистриран одитор

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 045 КПМГ БЪЛГАРИЯ ООД

Бул. „България“ № 45А
София 1404, България

27 март 2017 г.